X. SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU

Krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej.

Rok 1892.

(Przedłożone na Walnem Zgromadzeniu 6 lipca 1893).

KRAKÓW.
Nakładem Towarzystwa oświaty ludowej.
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1893.

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU
KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA OŚWIATY LUDOWEJ
za rok 1892.

W roku ubiegłym upłynęło lat 10 właściwej działalności naszego Towarzystwa, pozwalamy sobie przeto rzucić okiem na przebieżony okres czasu i rozwój Towarzystwa w ciągu dziesięciolecia.

Rok 1882, to rok zawiązania się we Lwowie dwóch instytucyj humanitarnych, Towarzystwa kółek rolniczych i Towarzystwa oświaty ludowej, które rozbudziły w całym kraju ruch i życie na polu podniesienia oświaty i dobrobytu ludu. Wieść o powstaniu Towarzystwa oświaty ludowej we Lwowie pobudziła także w Krakowie ludzi dobrej woli do czynu. Pp. Julian Dadlez, Henryk Halski, Józef Wiczkowski i Karol Zaleski*), w których gronie sprawa oświaty ludu była przedmiotem częstych dyskusyj i czynnego według możności działania, skłonili dra Wilhelma Dadleza do poczynienia energicznych kroków w celu zawiązania takiego Towarzystwa w Krakowie. Ten korzystając z życzliwej znajomości przedstawia myśl i plan akcyi adw. dr. Feliksowi Csesnakowi, który podjął się chętnie zwołania wybitniejszych osób, w celu naradzenia się nad sprawą. Przygotowano rzecz tak, aby uchwalenie statutu nie uległo zwłoce, ułożono listę zaprosić się mających osób i zażądano statutu od lwowskiego Towarzystwa oświaty, które go nadesłało z życzeniami „Szczęść Boże“. W dniu 12 marca 1882 r. odbyło się w kancelaryi adw. dr. Csesnaka w Krzysztoforach zebranie konstytucyjne. Było obecnych przeszło 40 osób, a między niemi pp. śp. Władysław Anczyc, śp. dr. Adryan Baraniecki, Kazimierz Bartoszewicz, dr. Lesław Boroński, dr. Leon Cyfrowicz, śp. Napoleon Ekielski, Karol Estreicher, Michał Gołąb, Józef Hopcas, dr. Faustyn Jakubowski, Julian Maciołowski, dr. Maksymilian

---

*) Wszyscy od lat 10 są lekarzami, pierwszy w Rawie Ruskiej, trzeci we Lwowie, czwarty w Sanoku, a drugi jako lekarz zdrojowy zmarł w Bystry przed dwoma laty.

Machalski, dr. Józef Majer, X. kan. Midowicz, Juliusz Miklaszewski, X. kan. dr. Józef Pelczar, Mieczysław Pawlikowski, dr. Józef Rosenblatt, dr. Tadeusz Rutowski, Jan Nep. Sadowski, śp. dr. Władysław Seredyński, dr. August Sokołowski, dr. Emil Szwarc, dr. Ferdynand Weigel, Stanisław Zarański, dr. Fryderyk Zoll, Ignacy Żółtowski, na początku wymienieni inicyatorzy i wielu innych, których dla braku szczegółowych notatek dziś wyliczyć nie możemy. Po nader ożywionej dyskusyi nad kwestyą, czy założyć instytucyę lokalną, czy też towarzystwo krajowe na wzór Towarzystwa kółek rolniczych, odroczono uchwalenie statutu i powierzono prowadzenie dalszej akcyi ówczesnemu prezydentowi miasta dr. Ferdynandowi Weiglowi.

Już w dniu 5 kwietnia 1882 odbyło się zgromadzenie w sali posiedzeń Rady miejskiej, na którem przedłożono wygotowany przez komisyę projekt statutu. Uchwalono statut i przedłożono c. k. Namiestnictwu we Lwowie, które reskryptem z dnia 24 kwietnia 1882 r. L. 2300 przyjęło go do wiadomości, a na dzień 25 czerwca 1882 r. zwołał prezydent Weigel pierwsze Walne Zgromadzenie, celem dokonania wyboru Wydziału w myśl postanowień statutu.

Przewodniczącym wybrano prezydenta dra Ferdynanda Weigla, a w skład pierwszego Wydziału Towarzystwa weszli pp.: dr. Adam Asnyk, Kazimierz Bartoszewicz, X. dr. Władysław Chotkowtki, Zacharyasz Gutowski, dr. Wilhelm Dadlez, Julian Maciołowski, dr. Kazimierz Ożóg, Tadeusz Romanowicz, dr. Jonatan Warschauer, Józef Wiczkowski, Jan Wojtyga i Ignacy Żółtowski, zaś w skład komisyi kontrolującej pp.: Michał Gołąb i Karol Rząca *). Obydwa powyższe Zgromadzenia były nader liczne, tak, iż w obszernej sali posiedzeń Rady miejskiej miejsca nie można było znaleść.

Zapał dla sprawy rośnie. Z różnych stron kraju od osób bardzo poważnych i od duchowieństwa otrzymuje Wydział życzenia „Szczęść Boże" i zapewnienia, że instytucya dla ludu tak pożyteczna zawiązała się na czasie, że jest niezbędną i godną poparcia.

Tymi objawami zapału zagrzany jął się Wydział energicznie do pracy.

Pomny na ważność swego zadania, postanawia Wydział działać w ducdu narodowo-religijnym, ogłasza odezwy zachęcające do przystąpienia do Towarzystwa i rozsyła kwestyonaryusze do gmin powiatów Chrzanowskiego, Krakowskiego i Wielickiego, na które swą działalność na razie ograniczyć zamierza, aby na podstawie zebranego materyalu zakładać czytelnie, a czytelnie te zakłada za pośrednictwem proboszcza, szkoły i dworu, uznając za

---

*) Na posiedzeniu Wydziału 9 lipca 1882 r. wybrano pp,: dra Adama Asnyka wiceprezesem, Ignacego Żółtowskiego podskarbim w miejsce dyr. Maciołowskiego, który dla braku czasu zrzekł się tego urzędu, a dra Wilh. Dadleza sekretarzem, który obowiązki sekretarza spełnia do obecnej chwili.

rzecz niezbędną współdziałanie tych 3 czynników w gminie, jeżeli czytelnia prawidłowo ma się rozwijać, co w regulaminie *) dla czytelń wyraźnie zaznacza. To też liczni XX. Proboszczowie biorą chętny udział w otwarciu czytelń, a nauczycielstwo ludowe garnie się do przyjęcia obowiązków zarządzania czytelnią.

W pierwszym roku działania wpisało się 1.161 członków, a czytelń i bezpłatnych wypożyczalń założył Wydział 29.

Pierwszy Wydział uznaje działalność w kierunku jedynie zakładania czytelń za niezupełną i niewystarczającą. Członek Wydziału Ignacy Żółtowski zwraca uwagę na praktyczną stronę kształcenia ludu i składa na ręce przewodniczącego kwotę 200 złr. (później dodatkowo 170 złr.), wykazując w swem piśmie z dnia 8 lipca 1882, że należy dążyć do ulepszenia uprawy roli i podniesienia gospodarstwa wiejskiego i domowego u włościan. Przygotowawszy rzecz, zakłada Wydział kurs ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelnictwa z ogrodem wzorowym przy szkole w Woli Justowskiej i kurs rolnictwa przy szkole w Zabierzowie, zakupując równocześnie niezbędny inwentarz martwy dla tych kursów, a nadto rozdziela między kierowników szkół w Bieńczycach, Rząsce i Szczakowej kwoty pieniężne na prowadzenie robót kobiecych, do potrzeb ludu wiejskiego zastosowanych.

Wreszcie zwraca pierwszy Wydział uwagę na tę część naszego społeczeństwa, która gruntownej potrzebuje oświaty, aby mogła w sobie wzbudzić poczucie, że żyje na ziemi polskiej, t. j. na ludność wyznania mojżeszowego. Czynność swoją w tym kierunku rozpoczyna Wydział w ten sposób, iż uchwala przygotować materyał do petycyi do Sejmu w sprawie zniesienia chajderów, oraz iż zakłada dla dorosłej młodzieży żydowskiej kurs języka polskiego przy szkole męskiej na Kazimierzu, pod kierownictwem dyr. Munka.

Oto plan działalności Wydziału w pierwszym roku istnienia Towarzystwa.

Tymczasem w roku 1883 pod datą 22 stycznia dostają się do rąk duchowieństwa i do łam dzienników „Notificationes“, w których konsystorz biskupi Krakowski duchowieństwo dyecezyi przestrzega, aby nie brało udziału w pracach Towarzystwa, gdyż nie ma ufności, że Towarzystwo działać będzie na lud wiejski w duchu ściśle katolickim.

Przyczyn na wydanie okólnika do duchowieństwa takiej treści, złożyło się wiele. W statucie nie zastrzeżono wyraźnie, że działać się będzie na lud w duchu narodowo-religijnym, chociaż Wydział nie pojmował inaczej swego ważnego zadania, i postępował od początku w tym duchu, a w regulaminie dla czytelń ludowych przez siebie uchwalonym postanowił, że kościoł, szkoła i dwór muszą wspólnie działać około rozwoju czytelni, i że obo-

---

*) Regulamin dla czytelń uchwalono na posiedzeniu 12 listopada 1882 r. na podstawie referatu dyr. Maciołowskiego.

wiązkiem jest kierownika o harmonijne współdziałanie tych 3 czynników się starać. Chcąc zaznaczyć konieczność współdziałania duchowieństwa tam, gdzie idzie o oświatę ludu, uchwalił też Wydział na posiedzeniu 18 czerwca 1882 r., aby ówczesny przewodniczący z 2 członkami Wydziału udał się do X. Biskupa z prośbą o zachęcenie duchowieństwa do wzięcia udziału w pracach Towarzystwa. Tego przewodniczący nie spełnił z motywów Wydziałowi niewiadomych. Nadto na pierwszych dwóch Walnych Zgromadzeniach pojawiła się znaczna część członków, tak z pośród młodzieży akademickiej, jak i z pośród członków wyznania mojżeszowego, która nie zdawała sobie sprawy z doniosłości zadań Towarzystwa i sposobu ich przeprowadzenia. Stąd niektóre przemówienia na tych zgromadzeniach były niewłaściwe i hałaśliwe. Te wydarzenia mogły rzucić niekorzystne światło na działalność Wydziału i w istocie spowodowały, że konsystorz w swej troskliwości o dobro ludu, dla którego pragnął oświaty zdrowej i na duchu religijnym opartej, wydał powołany wyżej okólnik.

Okólnik ten mógł zachwiać bytem Towarzystwa, bo duchowieństwo, które dotąd skwapliwie i gorąco popierało prace Wydziału, zaczęło się usuwać od udziału w zakładaniu i otwieraniu czytelń ludowych, a nawet zdarzały się wypadki, iż z ambon padały zakazy korzystania z czytelń przez Towarzystwo zakładanych.

Niektórzy członkowie Wydziału zwątpili o naprawie złego, część jednak ufała, że za pomocą Bożą Towarzystwo wydobędzie się z tego nieszczęśliwego położenia.

Przedłożono też konsystorzowi obszerny memoryał, wyjaśniający intencye Wydziału i rzeczywisty stan rzeczy. Odpowiedź nie była przychylna. Wtedy z łona Wydziału wyszła myśl, zwołania szerszego grona członków dbających o dobro sprawy, na poufne zebranie celem naradzenia się, co dalej czynić należy.

W dniu 16 maja 1883 odbyło się poufne zebranie w kole literacko-artystycznem. Wśród ożywionych narad wystąpił p. dr. Henryk Jordan z wnioskiem, aby prosić X. kan. dra Józefa Pelczara o przyjęcie godności prezesa Towarzystwa, uzyskać na to aprobatę Konsystorza i spowodować zmianę statutu w celu zaznaczenia, że Towarzystwo ma szerzyć oświatę ludu w duchu narodowo-religijnym. Wniosek ten przyjęto jednomyślnie i wybrano pp. dra Wilhelma Dadleza, dyr. Antoniego Getlicha i dyr. Wincentego Jabłońskiego do wykonania uchwały. X. dr. Pelczar przyjął chętnie propozycyę pod warunkiem zgodzenia się na to Konsystorza i pod warunkiem zmiany statutu we wskazanym kierunku. Ta sama deputacya z ówczesnym wiceprezesem p. drem Adamem Asnykiem na czele udała się do księdza Biskupa, który wśród tych warunków przyrzekł poparcie.

Na Walnem Zgromadzeniu w dniu 18 maja 1883 wybrano przewodniczącym X. dra Pelczara, który tę godność piastuje do obecnej chwili, a skład Wydziału o tyle się zmienił, że w miejsce ustępujących pp. ks. dra Chotkowskiego, dra Ożoga, Romanowi-

cza i Wiczkowskiego, wybrano pp. Władysława Anczyca, ks. dra Józefa Krzemińskiego, ks. dra Stanisława Spisa i Antoniego Malkiewicza. Komisya kontrolująca pozostała ta sama. Dokonano także zmianę statutu na Walnem Zgromadzeniu w dniu 22 czerwca 1883 w trojakim kierunku, a mianowicie: w § 1 zaznaczono, że działalność Towarzystwa na lud religii katolickiej będzie zgodną z zasadami wiary katolickiej, w § 4 opuszczono ustęp o płaceniu wkładek w ratach miesięcznych i przyjęto tylko wkładki roczne najmniej po 1 złr. a dożywotnie po 25 złr., nakoniec w § 8 przyjęto za zasadę, iż w Wydziale ma zasiadać po 2 reprezentantów z duchowieństwa i nauczycielstwa ludowego, że Wydział ma się składać z 15 członków i prezesa, wybieranych na 3 lata, oraz że każdego roku tylko $^1/_3$ część członków Wydziału ma ustępować, a w ich miejsce ma nastąpić nowy wybór. Zmiany uchwalone przyjęło wys. Namiestnictwo reskryptem z dnia 21 lipca 1883 r. L. 43665 do wiadomości.

Odwołanie znanego okólnika Konsystorza nie następuje jednak od razu.

Wśród tego Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 19 maja 1884 r. L. 5440 wydaje polecenie do Rad szkolnych okręgowych, aby nie dozwalały pod żadnym pozorem używania izb szkolnych na takie cele, jak posiedzenia towarzystw, czytelń, kółek rolniczych itd. bez wyraźnego zezwolenia tej władzy. Skutkiem tego zrzeka się znaczna liczba nauczycieli ludowych kierownictwa czytelni i nie chce umieszczać czytelń w sali szkolnej. To powoduje zatamowanie rozwoju czytelń istniejących i zmusza Wydział do wstrzymania zakładania nowych czytelń po wsiach aż do usunięcia tej przeszkody, tem bardziej, że w gminach wiejskich jedynem niemal miejscem dla czytelni jest budynek szkolny, a w przeważnej części jedynym zdolnym kierownikiem czytelni jest nauczyciel. Przeciw temu rozporządzeniu wnosi Wydział memoryał do wys. Rady szkolnej z prośbą udzielenia zezwolenia na pomieszczenie czytelń ludowych przez nasze Towarzystwo zakładanych w budynkach szkolnych, lecz załatwienie tego podania ulega zwłoce.

Mija rok 1884, a ani Konsystorz biskupi ani też Rada szkolna krajowa nie wydają żadnych pomyślnych dla Towarzystwa rozporządzeń. To powoduje przewodniczącego na posiedzeniu Wydziału 23 stycznia 1885 do rezygnacyi. Wydział nie przyjmuje rezygnacyi, lecz wybiera deputacyę złożoną z pp. dra Dadleza, dyr. Jabłońskiego i dyr. Maciołowskiego, która ma się udać do księdza Biskupa z prośbą o przyspieszenie odwołania znanej kurendy, na posiedzeniu zaś 10 marca 1885 powierza Wydział przewodniczącemu osobiste porozumienie się z inspektorem krajowym p. Olszewskim i namiestnikiem hr. Badenim w celu uzyskania przychylnej odpowiedzi na wniesiony memoryał.

Kroki te odnoszą pożądany skutek. Rozporządzeniem z dnia 8 kwietnia 1885 r. Nr. 1029, drukowanem w Notificationes dyecezyi

krakowskiej zaznacza Konsystorz biskupi, że „Towarzystwo weszło na drogę prowadzącą do celu, jakiśmy wskazali, a gdy obecnie i statut Towarzystwa żądane zmiany uwzględnił, możemy spokojnie polecić Towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie, jako zasługujące na zupełne zaufanie, przeto Duchowieństwo dyecezalne zechce udzielić poparcia zacnej działalności Towarzystwa, wziąć w pracach jego czynny udział, skoro o to wezwanem będzie.“

Również Rada szkolna krajowa udziela Wydziałowi przez jednego z swoich członków wskazówki, iż należy dla każdej Czytelni wnieść odrębne podania przez właściwą Radę szkolną okręgową o zezwolenie używania sal szkolnych na cele Towarzystwa i umieszczenie czytelni ludowej. Wydział do tego się zastosował i uzyskał w krótkim czasie takie zezwolenie dla wszystkich ówczas istniejących, a w szkołach ludowych umieszczonych czytelń; takie zezwolenie otrzymuje do obecnej chwili dla każdej nowo założonej czytelni.

Wskutek wyżej wyłuszczonych przeszkód był Wydział zmuszony w r. 1883 i 1884 ograniczyć swą działalność do założenia jedynie 2 czytelń ludowych w Górnej wsi przy Kółku rolniczem i w Ptaszkowy we dworze, oraz 4 bezpłatnych wypożyczalń w Krakowie i jednej w Podgórzu. Z liczby członków 1346 wykreślić musiał Wydział 665, a to tych wszystkich, którzy przed 2 laty dla celów wyborczych lub agitacyjnych wpisali się na członków z kwotą miesięczną 10 ct., a po odbyciu Walnych Zgromadzeń więcej o losy Towarzystwa wcale się nie troszczyli. Nie mogąc z powodu skreślonych przeszkód wiele zdziałać w zakresie zakładania czytelń, rozwija Wydział w powyższych 2 latach swą działalność w innym kierunku. Porusza w Sejmie 2 ważne sprawy: wnosi petycyę o zniesienie chajderów *) i odnosi się o poparcie tej sprawy do innych instytucyj humanitarnych i wszystkich Rad powiatowych, a wynikiem tej petycyj była uchwała sejmu wzywająca rząd do zniesienia chederów i uczynienia ich nieszkodliwymi. Nadto wnosi Wydział petycyę **) o zmianie §. 18 ustawy szkolnej w tym duchu, aby nauczycielom ludowym gorliwym wolno było przyjmować urząd pisarza gminnego, obecną bowiem instytucyę pisarzy gminnych uważał i uważa Wydział za szkodliwą dla rozwoju autonomii gminnej, tamującą podniesienie poziomu moralności ludu i częstokroć szerzącą pieniactwo i chęć procesowania się między ludem, a wielka część Rad powiatowych na wezwanie Wydziału popiera tę petycyę, Sejm atoli nie załatwił jej, gdyż wówczas Wy-

---

*) Gruntowny referat na podstawie zebranych materyałów opracował p. Tadeusz Romanowicz, który mimo ustąpienia z Wydziału przyrzekł służyć Towarzystwu czynnie na każde żądanie.

**) Obszerny referat w tej sprawie opracował członek Wydz. dyr. Julian Maciołowski.

dział krajowy miał poruczoną rewizyę ustawy szkolnej, przy rewizyi miał więc nad tą kwestyą się zastanowić*).

W pierwszym roku istnienia Towarzystwa założył był Wydział, jak podano, kursa praktyczne rolnictwa i ogrodnictwa miejskiego w Woli Justowskiej i Zabierzowie. Kursa te były pod zarządem Wydziału. Pochłonęły one wiele pieniędzy, ofiarowanych na ten cel głównie przez p. Ignacego Zółtowskiego, lecz nie wydały tych owoców, jakie mieć pragnął Wydział. To też po gruntownem zbadaniu tej sprawy przez komisyę, w której skład weszli pp. Dr. Dadlez, dyr. Jabłoński i dyr. Maciołowski, uchwalił Wydział na posiedzeniu 26 maja 1884 zwinąć te kursa i postanowił na przyszłość swoją działalność w tym kierunku zaznaczać w ten sposób, iż według możności miał wyznaczać nagrody dla tych kierowników szkół ludowych, którzyby ogrody szkolne wzorowo utrzymywali. Tę uchwałę spowodowało także to zapatrywanie Wydziału, iż popieranie tych celów należy raczej do Towarzystwa Kółek rolniczych, które już wówczas energicznie rozwinęło swoję działalność w kraju. Wskutek powyższej uchwały zawiązał też Wydział ściśle stosunki z Towarzystwem Kółek rolniczych. Zarząd główny tego Towarzystwa przyrzekł zawiązywać Kółka rolnicze w tych miejscowościach, gdzie istnieją Czytelnie ludowe, natomiast Wydział naszego Towarzystwa zobowiązał się według możności zakładać czytelnie przy Kółkach rolniczych. Jakoż ten ścisły związek między obydwoma Towarzystwami istnieje do obecnej chwili. Wydział bowiem brał i bierze czynny udział przez swoich delegatów w corocznych walnych zjazdach Kółek rolniczych i dąży doborowemi książkami z zakresu gospodarstwa wiejskiego do zawiązywania Kółek rolniczych. Jakoż bardzo wiele Kółek rolniczych i sklepów chrześciańskich powstało z inicyatywy naszych czytelń ludowych. Na Walnem Zgromadzeniu dnia 23 maja 1885 zdaje Wydział sprawę z dokonania dotychczasowych swoich czynności i podaje do wiadomości swoich członków, że przeszkody tamujące rozwój działalności zostały stanowczo usunięte. W niespełna 2 tygodni potem wybiera nadzwyczajne walne zgromadzenie w dniu 3 czerwca 1885 Księdza Biskupa Krakowskiego protektorem Towarzystwa i dokonywa wyboru nowego Wydziału na lat 3, w myśl postanowień nowego statutu. Z dawnych członków weszli do Wydziału pp. Bartoszewicz Kazimierz, Dr. Wilhelm Dadlez, Wincenty Jabłoński, Julian Maciołowski, Antoni Malkiewicz, X. Dr. Stanisław Spis i Ignacy Żółtowski., a przybyli nowi pp.: X. Dr. Julian Bukowski, Karol Brzeziński, Dr. Franciszek Kasparek, Kazimierz Langie, Bronisław hr. Lasocki, Jan Sędzimir, Stanisław Twaróg i Dr. Władysław Markiewicz.**)

---

*) Sprawa pisarzy gminnych dotąd stanowczo i po myśli petycyi nie została załatwioną.

**) Na posiedzeniu Wydziału 19 Czerwca 1886 wybrano wiceprezesem dyr. Wincentego Jabłońskiego, który piastował tę godność do r. 1888, a pod-

Odtąd czynności Wydziału nie napotykają na przeszkody, a Wydział zwraca swoje usiłowania do zwiększenia dochodów, aby takowe obrócić bezpośrednio na rozwój żywszej działalności. Towarzystwo zyskuje coraz więcej uznania i poparcia. Różne instytucye i władze jak Rada miejska krakowska, Kasa Oszczędności m. Krakowa, Powiatowa Kasa Oszczędności krakowska, Rady powiatowe: Bialska, Chrzanowska, Myślenicka, Nowosądecka, Nowotarska, Tarnobrzeska, Wadowicka i Wielicka pospieszają z subwencyami na cele Towarzystwa, a Wys. Sejm pierwotną subwencyę w kwocie 100 złr. podnosi w r. 1889 do sumy 300 złr., zaś w r. 1890 do sumy 1000 złr. na wniosek komisyi budżetowej, która przez usta sprawozdawcy posła Jana hr. Stadnickiego „przyjmuje do wiadomości z najwyższem zajęciem VI sprawozdanie Wydziału krakowskiego Towarzystwa Oświaty ludowej wykazujące rezultaty tak obszerne i doniosłe, że na szczególną uwagę Wys. Sejmu zasługują.“ Równie zaszczytne uznanie wyraża w r. 1891 metropolitalny konsystorz rz. kat. lwowski w kurendzie do duchowieństwa z dnia 26 stycznia 1892, w której czytamy ustęp: „Czytelnie te staną się nie wątpimy w krótkim czasie punktem, w którym życie społeczne narodowe całej parafii sięześrodkuje, a wtedy i kapłanowi jako naturalnej głowie parafii będzie dana możność wywierania skuteczniejszego wpływu poza kościołem na życie rodzinne, umoralnienie, podniesienie dobrobytu ludu jak i co najważniejsze utrzymanie swych parafian, w pośród licznych nieraz wiosek między ludnością innego obrządku kat. rozrzuconych, tak przy łać. obrządku jak i narodowości polskiej. Dlatego też zwracamy uwagę WW. Duchowieństwa na krakowskie Tow. oświaty ludowej i wzywamy, by nie skąpiło pracy w rozszerzaniu działalności tegoż towarzystwa, a tem samem wzięło udział w pracy około szerzenia oświaty ludu.“ W r. 1887 powstaje i wzrasta z każdym rokiem fundusz żelazny Towarzystwa, który jest podstawą bytu każdej instytucyi. Pierwszy zawiązek tego funduszu stanowi kwota 57 złr. złożona przez członków Wydziału na

---

skarbim Dra Antoniego Malkiewicza, który obowiązki skarbnika, a następnie także obowiązki bibliotekarza spełnia do obecnej chwili.

W późniejszych latach odnawia się Wydział następnie:

W roku 1887 w miejsce p. Bronisława hr. Lasockiego wybrano p. Dra Juliusza Leo.

W roku 1888 w miejsce p. Karola Brzezińskiego i Stanisława Twaroga wybrano pp. Dra Józefa Kleczyńskiego i Dra Tad. Starzewskiego.

W roku 1889 w miejsce pp. Dra Wład. Markiewicza, Sędzimira i X. Dra Spisa, wybrano pp. Józefa Głuszkiewicza, X Dra Zygm. Lenkiewicza i Dra Aug. Sokołowskiego.

W roku 1890 w miejsce p. Bartoszewicza wybrano p. Maryana Dydyńskiego.

W roku 1891 w miejsce X. Dra Lenkiewicza wybrano p. Juliusza Miklaszewskiego.

W roku 1892 w miejsce p. Głuszkiewicza wybrano X. Jana Łabaja.

posiedzeniu 29 kwietnia 1887 r. W tym samym roku składa na ten cel 2000 złr. w listach zast. 6% Zakładu kred. ziemsk. krakowskiego śp. Amalia Sumowska za pośrednictwem p. Dra Ludwika Wiszniewskiego, a w następnych latach przeznacza komitet galicyjski Banku ziemskiego w Poznaniu kilkakrotnie za pośrednictwem członka Wydziału Kazimierza Langiego (sekretarza tegoż komitetu) akcye banku, oraz gotówkę pozostałą po zamknięciu subskrypcyi na akcye, na fundusz żelazny Towarzystwa, tak, iż z końcem r. 1892 fundusz ten przeważnie z tych darów pochodzący wynosi sumę 7899 złr. 23 ct. w. a.

W jakim stopniu wzrasta z każdym rokiem zasobność materyalna Towarzystwa, wskazuje zestawienie dochodów i rozchodów z lat 10 podane na str. 22. Poniżej zaś podajemy zestawienie z 10-letniej działalności Towarzystwa w kierunku zakładania czytelń, ilości książek i czasopism ludowych do czytelń wysłanych.

Rok	Założono bezpłatnych czytelń ludowych i wypożyczalń	Wysłano książek do bezpł. czytelń lud. i wypożyczalń (na założenie nowych i zasilenie istniejących czytelń)	Rozdano książek w darze w kraju, na Szląsk i zagranicę	Prenumerowano czasopism ludowych egzemplarzy
1882/3	29	2598	344	56
1884	7	803	254	62
1885	14	2527	204	92
1886	18	4785	52	106
1887	32	3507	128	185
1888	37	4308	96	281
1889	59	8031	988	283
1890	107	12805	2983	350
1891	107	17146	685	455
1892	102	19306	1161	595
Razem	512	75816	6895	

Do powyższych cyfr musimy dodać niektóre objaśnienia.

Ilość czytelń zwrasta począwszy od r. 1885 z każdym następnym rokiem jeszcze szybciej, a w trzech ostatnich latach zakłada Wydział po sto kilka czytelń, z końcem 1892 r. jest ich 512, a gdy w I półr. 1893 r. założono 17, przeto mamy w obecnej chwili razem 529 czytelń ludowych. Na str. 27 i nast. podajemy chronologiczny wykaz czytelń, a na str. 45 umieszczamy wykaz ilości czytelń w różnych powiatach. Żywszy ruch w zakładaniu czytelń spowodowały nietylko fundusze wzrastające, lecz w znacznej części także ta okoliczność, że liczba członków Wydziału zwiększyła się do 15, a każdego roku przybywały nowe siły, wszystkie zaś czynności, które w pierwszych 2 latach prawie wyłącznie Sekretarz załatwiał, rozdzieliło między siebie kilku członków Wydziału i oddawało się powierzonej pracy z całą energią. Sczególne zaś ożywienie w działalności Wydziału wywołała sekcya gospodarcza, która począwszy od 1888 r. pod przewodnictwem Wiceprezesa p. Dr. Józefa Kleczyńskiego załatwia za Wydział wszelkie sprawy, co tydzień odbywając posiedzenia.

Ilość dzieł rozesłanych na założenie nowych i zasilenie istniejących czytelń wzrosła z końcem dziesięciolecia do pokaźnej cyfry 75816, a dodawszy dzieła wysłane w darze różnym innym czytelniom w kraju, na Szląsku pruskim i austryackim, koloniom polskim w Ameryce i Afryce i w niektórych miastach niemieckich w ilości 6895, otrzymamy cyfrę 82711; do tej ilości przybywają dzieła wysłane do naszych czytelń, oraz w darze przez Wydział ofiarowanych w ciągu I półrocza 1893 w ilości 4812, tak iż ogólna liczba dzieł ludowi polskiemu na pokarm duchowy podanych przedstawia z końcem czerwca 1893 r. cyfrę 87523. Pokarm ten w książkach i czasopismach przez nas rozdawanych jest bezwarunkowo zdrowy. Już na posiedzeniu 19 czerwca 1885, wybrał Wydział sekcyę literacką *), która wszystkie dziełka gruntownie oceniła i rozszerzania między ludem zaleciła. Czynność swą spełnia ta komisya do obecnej chwili, bez poprzedniego ocenienia żadna książka nie może być zakupioną, a nabywamy książki dla naszych czytelń nietylko ze znanych źródeł we Lwowie i Krakowie i Rzeszowie, lecz także w Poznaniu, Gnieźnie i Warszawie **).

---

*) Pierwotnie tworzyli tą sekcyę pp. Kaz. Bartoszewicz, Karol Brzeziński, Winc. Jabłoński, Kaz. Langie i X. Dr. Stan. Spis (przewodniczący), obecnie zaś należą do niej: pp. X. Dr. Bukowski, Maryan Dydyński, Win. Jabłoński, Kaz. Langie. Dr. Jul. Leo, Dr. Ant. Malkiewicz i Jan Wojtyga.

**) Źródła gdzie nabywamy przez sekcyę literacką Wydziału ocenione książki dla naszych czytelń są:

We Lwowie: 1. Administracya Macierzy polskiej. — Gmach sejmowy.
2. Administracya wydawnictw Tow. pedagogicznego — ul. Ossolińskich 11.
3. Komitet wydawnictwa dziełek ludowych.
4. Księgarnia Polska.

Liczba egzemplarzy czasopism ludowych prenumerowanych dla czytelń wzrosła w ciągu lat 10 niepomiernie, a wydatek na ten cel wynosi w r. 1892 sumę 1296 złr. 35 cnt. Stanowi ona prawie połowę ceny kupna książek, która wynosi w r. 1892 sumę 2991 złr. 94 cnt. Jestto stosunek niewłaściwy, a jak w dawniejszych latach prenumerowaliśmy dla czytelni po kilka czasopism, tak obecnie musieliśmy przyjąć za zasadę, że prenumeruje się tylko jedno czasopismo, z wyjątkiem dla czytelń w powiecie krakowskim, gdyż otrzymujemy od Wydziału powiatowego subwencyę roczną 250 złr. na cele oświaty w tym powiecie, mamy więc tem większy obowiązek otaczania czytelń szczególniejszą opieką. Po 10-letniej działalności swojej spodziewa się Wydział, że przynajmniej w tych miejscowościach, gdzie przez nasze czytelnie rozbudził się ruch oświaty i chęć do czytania, znajdą się obecnie miejscowe fundusze na prenumeratę czasopism, Wydział bowiem ze swoich szczupłych zasobów obrotowych nie może czynić zadość wszystkim w tym kierunku żądaniom. Dawniej prenumerował Wydział wyłącznie czasopisma ludowe lwowskie, od czasu jednak jak wychodzą w Krakowie dwa: *Krakus* i *Lud polski*, a obydwa okazały się dobremi pismami ludowemi, prenumeruje Wydział przeważnie miejscowe, nie zapominając także o lwowskich, a prenumeratę normuje Wydział według żądań czytelń oraz według powiatów, w których czytelnie się znajdują. Z krakowskich czasopism ludowych prenumerujemy dla naszych czytelń *Krakusa* i *Lud polski*, zaś z lwowskich: *Bartnika*, *Chatę i Nowiny*, *Gospodarza*, *Niedzielę* i *Przewodnika kółek rolniczych*.

Liczba członków nie jest pocieszającą. Po dziesięciu latach rzetelnej, a ogółowi znanej działalności powinno Towarzystwo liczyć płacących członków na tysiące. Tymczasem stan Towarzystwa pod względem liczby członków, naprowadza na smutne spostrzeżenia. W pierwszych 2 latach jest członków przeszło po 1000, w trzecim spada liczba do połowy, gdyż Wydział zmuszony był drugą połowę wykreślić, w r. 1889 i następnych wzrasta liczba członków przeważnie przez znane przystąpienie grona posłów kon-

---

W Krakowie: 5. Księgarnia G. Geberthnera i Spółki. — Rynek.
6. Księgarnia Spółki wydawniczej polskiej. — Rynek.
7. Wydawnictwo Towarzystwa Jezusowego. — Kopernika 26.
W Rzeszowie: 8. Księgarnia J. A. Pelar,
W Gnieznie: 9. Księgarnia J. B. Langie.
W Poznaniu: 10. Dr. Władysław Łebiński (nakładca i autor).
11. Księgarnia nakładowa K. Kozłowski — ul. Długa 8.
12. Księgarnia Jarosława Leitgebera i spółki — ulica Wilhelmowska 8.
13. Księgarnia J. K. Żupański.
W Warszawie: 14. Księgarnia Krajowa K. Prószyński — Krak. przedmieście.
15. Księgarnia tanich wydawnictw — Szpitalna 5.
16. Drukarnia francuska Czerwińskiego — Nowy świat 36.
17. E. Jankowski (nakładca) — Mazowiecka 11.

serwatywnych Sejmu, oraz gorliwość pp. Delegatów, która przysparza towarzystwu członków zamiejscowych; większość tych członków ogranicza się wszelako na zapłaceniu jednorazowej wkładki, tak iż usunąwszy z listy tych co dalszych wkładek nie płacą znowu spadnie liczba członków do liczby mało przechodzącej 500. Ta obojętność społeczeństwa jest w istocie zatrważająca, a gdyby Wydział nie doznawał poparcia materyalnego ze strony Wys. Sejmu, Władz autonomicznych i różnych instytucyi finansowych, nie mógłby dla braku zasobów spełniać energicznie i z należytą wydatnością doniosłych swoich zadań, które przecież społeczeństwo polskie przy nadarzonych uroczystościach narodowych w słowach zawsze uznaje i jako nader ważne i poparcia godne zaznacza. Zmienność liczby członków dowodzi słomianego zapału. Zapisywano się czasami dla agitacyi podczas wyborów do Wydziału, a po walnych zgromadzeniach zapał ustawał, członkowie przestawali płacić nawet miesięczne 10-centowe wkładki i nie troszczyli się dalej o dobro Towarzystwa, tak że jak wspomnieliśmy, musiał Wydział wykreślić pokaźną cyfrę 665 osób z listy członków.

Szczegółowe sprawozdania z czynności każdego roku ogłaszał Wydział drukiem. Miłośnikom oświaty ludowej są te szczegóły z tamtąd niezawodnie znane.

Dla przypomnienia nie możemy jednak w tym krótkim poglądzie na 10-letnią działalność towarzystwa pominąć jeszcze kilku ważniejszych zdarzeń, rzucających światło na sposób i ducha działania Wydziału.

Nietylko zakładaniem czytelń ludowych i dobremi książkami pragnie Wydział spełniać swoje zadanie, lecz także żywem słowem zmierza do celu, zawsze na gruncie narodowym i religijnym.

To też gdy nadeszła uroczystość 200-letniej pamiątki zwycięstwa Sobieskiego pod Wiedniem, urządza Wydział we wrześniu 1883 po wszystkich swoich czytelniach wykłady popularne o Sobieskim, połączone z nabożeństwem dziękczynnem i wezwał do udziału XX. Proboszczy i kierowników czytelń, którzy z gotowością i prawdziwą korzyścią dla ludu wywiązali się ze swego zadania. w Krakowie zaś urządza Wydział bezpłatny wykład popularny o Sobieskim, który wygłosił w dniu 9 września 1883 w sali Rady miejskiej dyr. Julian Maciołowski.

Również bieże Wydział czynny udział w uroczystości pogrzebowej naszego wieszcza w r. 1890. W dniu 22 czerwca 1890 urządza w Krakowie równocześnie 3 bezpłatne wykłady popularne na temat „dlaczego składamy zwłoki naszego wieszcza Adama Mickiewicza na Wawelu.“ Jeden wygłasza dyr. Julian Maciołowski dla uczennic szkoły sług w budynku szkolnym na Smoleńsku, drugi Dr. Teofil Ziemba w sali posiedzeń Rady miejskiej, a trzeci prof. Czesław Pieniążek w amfiteatrze Nowodworskim, następnie zaś w dniu 29 czerwca 1890 równocześnie dwa wykłady, z których jeden wygłasza prof. Włodzimierz Maślak w am-

fiteatrze, drugi w sali posiedzeń Rady miejskiej prof. Józef Szafran. Nadto zakupuje Wydział w znacznej ilości kilka dziełek wówczas wydanych o Mickiewiczu, rozsyła je na pamiątkę do wszystkich swoich czytelń i urządza w nich za pośrednictwem kierowników czytelń odczyty popularne dla ludu. Nadesłane z różnych stron kraju sprawozdania stwierdziły, że wpływ tych wykładów był pouczający i nader korzystny. W następnym zaś roku 1891 święci Wydział pamiątkę narodową Konstytucyi 3 maja z dość znacznemi ofiarami pieniężnemi.

Chcąc ludowi podać bezstronny, a prawdziwy i pouczający opis tego ważnego faktu z dziejów Polski, rozpisuje Wydział konkurs na napisanie dobrego i popularnego dziełka o Konstytucyi 3 maja. Żadna z nadesłanych prac nie odpowiadała warunkom konkursu. Wtedy udaje się Wydział do prof. Juliusza Miklaszewskiego, który z wszelką gotowością i bezinteresownie spełnił poruczone zadanie, Wydział każe drukować ten „odczyt popularny o Konstytucyi 3 maja“ w kilku tysiącach egzemplarzy i rozsyła do wszystkich czytelń z wezwaniem do kierowników, aby na podstawie tej książki wygłosili odczyty popularne dla ludu, a przed uroczystością w marcu 1891 wygłosił p. Miklaszewski w Krakowie w amfiteatrze Nowodworskim cztery bezpłatne wykłady popularne o Konstytucyi 3 maja.

Nietylko dorywczo urządza Wydział pouczające wykłady. lecz podejmuje także zadanie szerzenia pożytecznych wiadomości szeregiem bezpłatnych wykładów popularnych każdego roku urządzanych dla rzemieślników, przemysłowców i szerszych kół mieszkańców Krakowa.

Począwszy od r. 1886 odbywają się takie wykłady popularne w miesiącach zimowych w amfiteatrze gimnazyum św. Anny (Nowodworskim) w niedziele popołudniu. Wykłady te z dziedziny historyi kościelnej, historyi polskiej, higieny, nauk przyrodniczych i społecznych ściągają liczne zastępy słuchaczy i przynoszą im niewątpliwie nieocenione korzyści moralne. Ważny ten zakres swojej działalności spełniać może Wydział tylko wskutek bezinteresownego współudziału pp. Prelegentów, którzy nie żałują ani trudu ani czasu, aby służyć dobrej sprawie. To też Wydział z wyrazem prawdziwej wdzięczności poczuwa się do obowiązku złożenia im za to na tem miejscu serdecznego podziękowania i wymienienia ich nazwisk. Są nimi pp.: chemik miejski Stanisław Alberti, X. Jan Badeni, Kazimierz Bartoszewicz, prof. Dr. Ernest Bandrowski, X. Dr. Julian Bukowski, prof. X. Dr. Chotkowski, insp. Dr. Ludomił German, prof. Bronisław Gustawicz, prof. Waleryan Heck, prof. Dr. Józef Kleczyński, prof. Dr. Władysław Kulczyński, Kazimierz Langie, śp. Dr. Bolesław Lutostański, prof. Szymon Matusiak, prof. Juliusz Miklaszewski, Dr. Jan Opieński, prof. Czesław Pieniążek, prof. X. Dr. Józef Pelczar, prof. Dr. J. Rostafiński, dyr. Jan Rotter, prof. Dr. August Sokołowski, prof. Gustaw Steingraber, prof. Wincenty Stroka, prof. Dr. Franciszek Tomaszewski,

prof. M. Zaleski i prof. Dr. Teofil Ziemba. Treść tych wykładów z lat poprzednich podawaliśmy w każdorocznem sprawozdaniu, dlatego obecnie wyliczymy tylko tytuły tych wykładów, które się odbyły w r. 1992, a mianowicie: „o Zygmuncie Krasińskim“ dwa wykłady prof. Stroki, „o księdzu Piotrze Skardze“ prof. X. Dra Pelczara, „o fałszowaniu pokarmów i napojów“ chem. Albertiego, „z higieny mieszkań i o desinfekcyi“ Dra Jana Opieńskiego, „o powietrzu i wodzie“ prof. Dra Tomaszewskiego, „o pająkach“ prof. Dra Kulczyńskiego, „o odkryciu Ameryki“ 2 wykłady prof. Hecka, „o emigracyi“ prof. Dra Kleczyńskiego, „co zrobić można z węgla kamiennego“ prof. Steingrabera i „o Krzyżakach“ Dra Augusta Sokołowskiego.

Wydział postanowił wprowadzić w życie podobne bezpłatne wykłady popularne także w innych większych miastach kraju. Jakoż udało się w ciągu ubiegłych lat pozyskać dla tej sprawy 2 prelegentów, którzy bezinteresownie w Białej wygłosili odczyty popularne, a mianowicie: poseł Stanisław Szczepanowski w marcu 1890 „o organizacyi robotników w Anglii“, a drugi podobnej treści prof. X. Dr. Władysław Chotkowski w r. 1891.

Nadto urządził Wydział w ubiegłych latach dwa odczyty publiczne na dochód Towarzystwa w sali posiedzeń Rady miejskiej w Krakowie. Jeden wygłosił poseł Szczepanowski w grudniu 1888 „o polskich tradycyach w wychowaniu“ a dwa odczyty w dniach 3 i 5 kwietnia 1892 Dr. Witold Skarzyński z Poznania „o kwestyi socyalnej“.

Z prawdziwem zadowoleniem i chlubą wspomnieć także musimy o założeniu instytucyi doniosłego dla miasta znaczenia tj. szkoły sług żeńskich. Myśl założenia tej szkoły powstaje w r 1888 w łonie Towarzystwa nauczycielek w Krakowie, które zachęca nas do wprowadzenia w życie tej instytucyi. Po wypracowaniu statutu i przygotowania materyału przez dyr. Juliana Maciołowskiego, przedkłada Wydział sprawę Wys. Radzie szkolnej krajowej, która rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1890 L. 507 upoważnia Wydział do założenia szkoły i zezwala gronu nauczycielek na udzielanie w niej nauki, a rozporządzeniem z d. 9 marca 1890 L. 4029 zezwala na powierzenie kierownictwa fachowego szkoły dyr Julianowi Maciołowskiemu; gdy następnie Rada szkolna okręgowa rozporządzeniem z dnia 10 marca 1890 L. 214 zezwoliła z gotowością na pomieszczenie tej szkoły w budynku szkoły miejskiej na Smoleńsku, a Konsystorz biskupi reskryptem z dnia 12 marca 1890 L. 107 zamianował dla tej szkoły katechetę, następuje w marcu 1890 uroczyste jej otwarcie.

Rozwój tej szkoły z poprzednich 2 lat podał Wydział w dawniejszych sprawozdaniach rocznych, stan zaś tej szkoły za rok 1892/3 podajemy na str. 46. Wydatek roczny na utrzymanie tej szkoły wraz z wypożyczalnią bezpłatną dla uczennic tej szkoły dochodzą do sumy 200 złr. Kosztu tego nie żałujemy, ale też spodziewamy się, że tak ogół mieszkańców Krakowa, jak i chlebo-

dawcy sług, uczęszczających do szkoły, nie odmówią poparcia materyalnego dla dalszego utrzymania i rozwoju szkoły i dobrowolne na ten cel złożą ofiary. Szkoła o wiele pomyślniej się rozwija od podobnych instytucyj w innych miastach kraju, a tak pomyślny wynik zawdzięczamy wyłącznie energii dyrektora szkoły, oraz bezinteresownej i pełnej poświęcenia pracy pań nauczycielek. To też z wyrazem żywej wdzięczności składa im Wydział na tem miejscu najserdeczniejsze za tę obywatelską pracę podziękowanie.

Zadaniem Wydziału było w ciągu swej działalności nie spuszczać z oka także podupadłego moralnie i materyalnie stanu rzemieślniczego.

Dlatego Wydział zakładał czytelnie po miasteczkach, a w ciągu 2 lat ostatnich zamierzał wprowadzić w życie wydawnictwo „Rzemieślnika polskiego“ i uzyskał na ten cel fundusz z dobrowolnych składek pochodzący, który atoli nie wystarcza na rozpoczęcie tak ważnego dzieła, ile że szczupłe zasoby Towarzystwa nie dozwoliłyby nam brać na siebie ciężaru utrzymania czasopisma. Fundusz zebrany umieszczony w książeczce wkładkowej powiat. kasy oszczędności Nr. 8230 na łączną sumę 1.870 złr. znajduje się dotąd nienaruszony w naszem przechowaniu. Troskliwością o stan rzemieślniczy powodowany organizuje Wydział w r. 1891 wycieczkę rzemieślników w celach naukowych na wystawę do Pragi, pod kierownictwem inżyniera p. Meusa, a koszta tej wycieczki pokryto subwencyą Rady miejskiej na ten cel udzielonej w kwocie 300 złr., darem Ignacego Żółtowskiego w kwocie 50 złr. i kwotą 100 złr. z ogólnych funduszów Towarzystwa na ten cel przeznaczoną.

Rozgałęziona działalność Towarzystwa, oraz wielka ilość czytelń ludowych, rozsianych w różnych powiatach kraju, utrudniają w wysokim stopniu sprężystą nad niemi opiekę. Pewne braki w tym kierunku uczuwa Wydział nieraz bardzo dotkliwie. Wprawdzie stan czytelń znany jest Wydziałowi bądź z dorocznych pisemnych sprawozdań przez kierowników nadsyłanych, bądź z gruntownej lustracyi czytelń dokonanej w poprzednich latach przez kilku członków, jak pp. dra Dadleza, dra Kleczyńskiego, ks. Łabaja, dra Malkiewicza, oraz przez delegatów pp. dra Józefa Surzyckiego i dra Antoniego Surowieckiego, zaś w r. 1892 w powiatach Myślenickim, Wadowickim i Żywieckim przez dyr. Maciołowskiego, mimo to uważa Wydział tę pieczę za niewystarczającą. Pomyślny rozwój czytelń wymaga opieki bezpośredniej i zachęty ciepłej ze strony tych, którzy znając dobrze stosunki danej miejscowości lub danego powiatu, są w możności wywierania bezpośredniego wpływu na bieg spraw natury publicznej. Takiego będąc przekonania i nie mogąc osobiście wykonywać zawsze i wszędzie nadzoru nad czytelniami, postanawia Wydział w roku ubiegłym przeprowadzić zmianę organizacyi Towarzystwa i potworzyć nadzory okręgowe i miejscowe. Pobudką do wprowadzenia w życie tej organizacyi było zawiązanie się „komitetu powia-

towego krak. Tow. oświaty ludowej" w powiecie Mieleckim w dniu 3 maja 1891 r. Projekt zmian statutu w tym duchu był już przygotowany w roku zeszłym, Wydział jednak nabrał przekonania, że projekt w roku zeszłym przedłożony, wymaga zmian i dlatego odroczył sprawę, mając zamiar wystąpić z nią na osobnem Walnem Zebraniu zwołanem wyłącznie dla zmian statutu. Mamy nadzieję, że organizacya powiatowa przyczynić się winna do ożywienia ruchu spraw naszego Towarzystwa, i pobudzi ludzi dobrej woli w dalszych powiatach do skuteczniejszego niż dotąd poparcia celów naszego Towarzystwa.

Na zakończenie tego krótkiego rysu 10-letniej działalności Wydziału nadmieniamy jeszcze, że prawie równocześnie z Towarzystwami oświaty ludowej lwowskiem i krakowskiem, zawiązały się takie same Towarzystwa w innych miejscowościach kraju, jak w Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie, Nowym Targu i Tarnowie, jak to nam wiadomo z dzienników. Chcąc zawiązać ściślejsze stosunki z temi Towarzystwami, udaliśmy się w r. 1888 do zarządów z prośbą nadesłania nam szczegółowych sprawozdań przyrzekając wzajemność. Nie otrzymaliśmy dotąd żadnej odpowiedzi z wyjątkiem od tarnowskiego Towarzystwa oświaty ludowej, które toczyło nawet z nami rokowania w sprawie połączenia się.

Tarnowskie Tow. oświaty lud. w swej odezwie z dnia 25 kwietnia 1893 wykazuje, że założyło dotąd w Tarnowie i okolicy 23 czytelń ludowych. W sprawozdaniu zaś lwowskiego Towarzystwa oświaty ludowej za rok 1892 czytamy, że liczba wszystkich czytelń wiejskich i miejskich założonych przez Towarzystwo, wynosi 211, a dochód w roku ubiegłym sumę 3.029 złr. 41 ct.

W naszem Towarzystwie krakowskiem ogólna suma dochodów uzyskanych w roku 1892 — nie wliczając pozostałości kasowej z roku 1891 w kwocie 50 złr. 62 ct.—wynosi 6.465 złr. 01 ct., jest zatem o 1.195 złr. 62 ct. większą, aniżeli dochód 1891 r. (5.269 złr. 39 ct.). Powiększenie dochodów mamy do zawdzięczenia znaczniejszej ilości wkładek członków, a głównie znaczniejszym darom.

Tytułem wkładek złożyli członkowie naszego Towarzystwa kwotę 1.736 złr. 60 ct., tj. o 247 złr. 25 ct. więcej, aniżeli w roku 1891. Jest to znacznie więcej, aniżeli kiedykolwiek było, a jednak nie dosyć, aby należytą działalność Towarzystwa umożliwić, niedosyć, aby mieć przekonanie i dowód, że społeczeństwu naszemu wiele zależy na osiągnięciu skutków, które są głównym celem działalności Towarzystwa. Wymienieni w zeszłorocznem sprawozdaniu członkowie zasilili fundusze Towarzystwa znaczniejszemi wkładkami także i w roku 1892. Nie zrażając się biernością ogółu, mamy nadzieję, że przy pomocy ludzi dobrej woli, że przy pomocy duchowieństwa, które już obecnie jest silną dźwignią Towarzystwa, uda się nam dochody z wkładek znacznie pomnożyć tak, aby one główną podstawę naszego budżetu stanowiły,

aby uwolniły nas od liczenia na niepewne dary i niechętne subwencye, o które trzeba nieraz prosić, jakby o jałmużnę.

Z darów mieliśmy 1.912 złr. 65 ct. dochodu, tj. o 621 złr. 05 ct. więcej, aniżeli w roku 1891 (1.291 złr. 60 ct.). Wyrazy publicznego podziękowania pospieszamy złożyć przedewszystkiem „Komitetowi galicyjskiemu dla spraw Banku ziemskiego w Poznaniu“, za którego wpływem i pośrednictwem postanowiła Dyrekcya Banku ziemskiego wypłacić nam jako dar pierwotnie na zakupno zbiorowych akcyj Banku ziemskiego w Poznaniu przeznaczone częściowe wpłaty a to:

Komitetu powiatowego w Borszczowie	358 złr.	25 ct.
Komitetu powiatowego w Kamionce	356 „	— „
Karola Berke i Hr. Potulickiego	155 „	— „
Towarzystwa lekarskiego w Krakowie	62 „	— „
Zbigniewa Horodyskiego	62 „	— „
Towarzystwa dramatycznego w Tarnobrzegu . . .	80 „	— „
Hermana Kroo w Wojkowej	31 „	— „
X. Mac. Dzielskiego w Gawłuszowicach	31 „	— „
X. Grabowskiego w Przecławiu	31 „	— „
razem .	1.166 złr.	25 ct.

P. Erazm Jerzmanowski, który już niejednokrotnie znaczniejszemi sumami fundusze nasze powiększał, ofiarował nam i w roku ubiegłym za pośrednictwem Redakcyi „Nowej Reformy“ kwotę 100 złr., a za pośrednictwem p. Ignacego Żółtowskiego 50 złr., razem 150 złr. Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych w Krakowie ofiarowało nam 125 złr. 37 ct. jako czysty dochód z „Pogadanek pedagogicznych“. P. Dr. Witold Skarzyński ze Sławia w Wielkopolsce przeznaczył dla naszego Towarzystwa czysty dochód z odczytów „O kwestyi socyalnej“, mianych w Krakowie w dniu 3-go i 5-go kwietnia 1892, wskutek czego fundusze nasze powiększyły się o 125 złr. 37 ct. Od p. Wiktora Barabasza, dyr. Towarz. muzycznego w Krakowie, otrzymaliśmy 87 złr. 50 ct. jako połowę dochodu brutto z koncertu w Szczawnicy w dniu 20. lipca 1892 urządzonego; dalej od komitetu festynu w dniu 22. czerwca 1892 w Krakowie połowę czystego dochodu w kwocie 83 złr. 06 ct. Następnie przesłali nam w darze: X. Bański 5 złr., X. Jabczyński 10 złr., X. Dr. Jurgowski 4 złr., p. Dr. Kazimierz Kruszyński 23 złr., panny Andrzejkowiczówny 8 złr., p. Michał Bielikowicz 10 złr., Zjazd maturzystów gimnazyum św. Anny z roku 1882 14 złr. 80 ct., prof. Dr. Korczyński 10 złr., Zakład naukowy p. Seweryny Górskiej 14 złr., p. Lucyna Niewiadomska 4 złr., p. Wanda Markiewiczówna 39 złr. 60 ct., Czytelnia w Wilamowicach 15 złr., zaś wiele innych osób mniejsze kwoty. Wszystkim tym osobom i instytucyom składamy niniejszem podziękowanie, zapewniając ich, że w znacznej części tylko dzięki ich darom, mogliśmy w roku ubiegłym to zrobić, z czego poprzednio sprawę zdano. Wreszcie otrzymaliśmy za pośrednictwem prof. Dra Kleczyńskiego 466 złr. 20 ct. jako czysty dochód uzyskany z urzą-

dzenia amatorskiego przedstawienia muzyczno-teatralnego w Zakopanem.

Tytułem subwencyi otrzymaliśmy od Wysokiego Sejmu krajowego 1000 złr., od Rady miasta Krakowa 300 złr., od zawsze gotowego do popierania celów naszego Towarzystwa Wydziału Rady powiatowej krakowskiej z funduszów powiatowej Kasy oszczędnosci 250 złr., od Kasy oszczędności miasta Krakowa 200 złr. od Wydziału Rady powiatowej w Ropczycach 50 złr., od Wydziału Rady powiatowej w Białej 50 złr. i od Wydziału Rady powiatowej w Łańcucie 10 złr., razem 1.860 złr., zatem o 55 złr. więcej, aniżeli w roku 1891 (1.805 złr.).

Do niewielu ludzi dobrej woli, którzy czynną pomoc niosą nam zawsze chętnie, zaliczamy naszych delegatów, zajmujących się często niezbyt przyjemnem zbieraniem wkładek od członków i zbieraniem darów. Za ich to pośrednictwem otrzymaliśmy 557 złr. 42 ct. Zebrali mianowicie i nadesłali do kasy naszego Towarzystwa: p. Maryan Dydyński, poseł na Sejm krajowy, 210 złr., Mielecki komitet krakowskiego Towarzystwa oświaty ludowej 120 złr., p. Lucyna Niewiadomska w Krakowie 55 złr. 62 ct., p. Marceli Gorączko, notaryusz w Krościenku nad Dunajcem 42 złr., p. Józefa Kruszyńska w Krakowie 42 złr., p. Dr. Antoni Surowiecki, adwokat w Tarnobrzegu 33 złr., p. Franciszek Groele, dyrektor szkoły w Wieliczce 31 złr. 80 ct., Dr. Szymon Bernadzikowski, lekarz w Brzesku 14 złr., Dr. Jan Malec, adwokat w Andrychowie 11 złr.

Kto kiedykolwiek zajmował się czas dłuższy zbieraniem wkładek, ten oceni należycie zasługę wymienionych osób, od lat kilku wytrwale działalność Wydziału popierających, za co im szczere podziękowanie składamy, prosząc, aby i w przyszłości równą życzliwość dla sprawy a w działaniu wytrwałość zachować raczyli.

Ogólna suma rozchodów wynosi 6.280 złr. 49 ct., z czego na zakupno i oprawę książek przypada więcej niż połowa, bo 3.453 złr. 19 ct. Zapłacono mianowicie za książki w 1891 roku zakupione 1.574 złr. 88 ct., zaś 1.417 złr. 06 ct. za książki zakupione w roku 1892. Koszta prenumeraty czasopism ludowych dla czytelni wynosiły 1.276 złr. 33 ct., koszta urządzania odczytów popularnych w Krakowie 105 złr. 20 ct., koszta połączone z utrzymaniem szkoły sług w Krakowie 149 złr.

Na pokrycie wszystkich wydatków roku 1892 dochody nie wystarczyły, i z tego to powodu zaległości z tego roku, jako to: za książki zakupione w roku 1892 złr. 778 97½ ct., rubli 412 85½ kp. i marek 1.271 14 fen., czyli razem około 2.057 złr. 73 ct. tudzież za oprawę książek 548 złr. 49 ct. i rachunek drukarni 69 złr. 30 ct., a więc ogółem około 2.675 złr. 42 ct. pokryć trzeba będzie z dochodów roku 1893.

Okazuje się z tego, że celem podtrzymania tylko normalnej działalności, potrzebowaliśmy w roku 1892 na książki i oprawę 6.059 złr. 41 ct., a na wydatki ogółem 8.955 złr. 91 ct. Suma ta

w roku 1893 znacznie większą być musi, jeżeli działalność nasza niema doznać przerwy, jeżeli podtrzymywać mamy czytelnie już założone a oprócz tego zakładać czytelnie nowe.

Faktyczny ten stan rzeczy przedstawiamy naszemu społeczeństwu w nadziei, że dostarczy nam środków materyalnych do dalszej pracy na obranej drodze, przedstawiamy w nadziei, że prócz słownego uznania naszej działalności, da nam także dowody, że to wszystko, co się mówi i pisze o oświacie ludu, nie jest tylko frazesem.

W Krakowie 30 czerwca 1893.

Dr. Wilhelm Dadlez,
sekretarz.

Ks. Dr. Józef Pelczar,
przewodniczący.

CZŁONKOWIE WYDZIAŁU:

Ks. Dr. Julian Bukowski.
Maryan Dydyński.
Ks. Jan Łabaj.
Wincenty Jabłoński.
Dr. Józef Kleczyński zast. przew.
Kazimierz Langie.
Dr. Juliusz Leo.
Dr. Antoni Malkiewicz, podskarbi.
Julian Maciołowski.
Juliusz Miklaszewski.
Dr. August Sokołowski.
Dr. Tadeusz Starzewski.
Jan Wojtyga.
Ignacy Żółtowski.

ZESTAWIENIE DOCHODÓW i ROZCHODÓW

KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA OŚWIATY LUDOWEJ

w czasie od 1 czerwca 1882 do 31 grudnia 1892.

I. DOCHODY.

Rok	z wkładek		z subwencyj		z darów		z odsetek		z przedstawień		ze sprzedaży książek		różne		f. żelaznego z darów i odsetek		f. konkurs. z darów i odsetek		Razem zł.	ct.
od 1/6 1882 do 15/5 1883	1.301	80	—	—	589	87	20	90	—	—	42	37	—	—	—	—	—	—	1.954	94
od 16/5 1883 do 31/12 1884	1.190	11	300	—	146	99½	32	93	—	—	40	69	—	—	—	—	—	—	1.710	72½
1885	697	50	100	—	594	67	18	91	—	—	8	14	—	—	—	—	—	—	1.419	22
1886	720	25	300	—	729	65½	42	78	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	1.792	68½
1887	600	05	195	—	6	—	17	64	—	—	—	—	—	—	2.093	56	—	—	2.912	25
1888	608	45	265	—	384	75	124	74	573	—	—	—	—	—	903	93	50	—	2.909	87
1889	1.478	93	510	—	571	82	137	44	1.124	65	—	—	223	81	817	23	51	21	4.915	09
1890	673	70	1.720	—	347	69	353	96	1.729	52	—	—	39	06	3.452	29	4	10	8 320	32
1891	1.489	35	1.805	—	691	60	382	23	—	—	197	14	72	—	615	88	4	76	5.257	96
1892	1.736	60	1 860	—	1.912	65	340	50	466	20	49	40	78	34	16	34	4	98	6.465	01
	10 496	74	7.055	—	5.975	70	1.472	03	3.893	37	337	74	413	21	7.899	23	115	05	37.658	07

II. ROZCHODY.

Rok	na kupno książek		na oprawę książek		na prenumeratę		na odczyty		na szkołę sług		na kursa prakt.		na lustracye		różne		na administracyę		Razem zł.	ct.
1882/3	565	62	208	49	—	—	—	—	—	—	282	40	—	—	—	—	530	08	1.586	59
1883/4	437	49	122	30	145	60	—	—	—	—	60	36	—	—	—	—	682	74	1.448	49
1885	559	24	171	51	71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381	02½	1.182	77½
1886	1.022	35½	466	67	154	90	59	45	—	—	—	—	—	—	—	—	452	96	2.156	33½
1887	339	24	198	06	308	07	31	68	—	—	—	—	—	—	—	—	449	24	1.326	29
1888	443	73	371	54	494	04	85	05	—	—	—	—	—	—	—	—	321	60	1.705	96
1889	1.655	06	902	30	650	23	95	86	—	—	—	—	—	—	—	—	501	30	3.804	75
1890	1.448	70	855	92	886	60	120	05	155	75	—	—	—	—	109	99	811	76	4.388	77
1891	2.529	86	750	54	1.005	40	54	87	113	—	—	—	—	—	408	—	687	85	5.549	52
1892	2.991	94	461	25	1.276	33	105	30	149	—	—	—	30	—	69	10	1.176	25	6.259	17
	11.983	23½	4 508	58	4.992	17	552	26	417	75	342	76	30	—	587	09	5.994	80½	29.408	65

	zł.	ct.
Fundusz żelazny w d. 31/12 1892 . .	7.899	23
Fundusz konkursowy w d. 31/12 . . .	115	05
Pozostałość na r. 1893	235	14
Razem . .	37.658	07

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

KRAKOWSKIEGO TOW. OŚWIATY LUDOWEJ

za czas od 1 stycznia 1892 do 31 grudnia 1892.

I. Obrót kasowy.

A. Przychód.

1. Wkładki członków towarzystwa:		
za rok 1889	5 złr. — ct.	
„ „ 1890	23 „ — „	
„ „ 1891	347 „ 70 „	
„ „ 1892	1314 „ 40 „	
„ „ 1893	46 „ 50 „	1736 złr. 60 ct.
2. Dary		1912 „ 65 „
3. Subwencye		1860 „ — „
4. Czysty dochód z przedstawienia amatorskiego w Zakopanem		466 „ 20 „
5. Odsetki fund. żelaznego przeznaczone na bieżące wydatki	340 złr. 50 ct.	
odsetki fund. żelaznego na pomnożenie tegoż funduszu przeznaczone	16 „ 34 „	
odsetki fund. konkursowego na pomnożenie tegoż funduszu	4 „ 98 „	361 „ 82 „
6. Zwrot za sprzedane książki		49 „ 40 „
7. Różne inne dochody		78 „ 34 „
Dochód uzyskany w roku 1892 razem .		6465 złr. 01 ct.
8. Pozostałość z roku 1891		50 „ 62 „
Razem przychód . .		6515 złr. 63 ct.

B. Rozchód.

1.	Zapłacono za książki kupione:		
	w roku 1891	1574 złr. 88 ct.	
	w roku 1892	1417 „ 06 „	2991 złr. 94 ct.
2.	Oprawa książek		461 złr. 25 ct.
3.	Prenumerata czasopism dla czytelń		1276 „ 33 „
4.	Koszta urządzania odczytów		105 „ 30 „
5.	Wydatki na szkołę dla sług		149 „ — „
6.	Koszta lustracyi czytelń		30 „ — „
7.	Koszta korespondencyi, przewozu książek i przesyłek pocztowych do czytelń	413 złr. 42 ct.	
8.	Pomoc kancelaryjna . . .	127 „ — „	
9.	Potrzeby kancelaryjne, opał, światło, usługa i czynsz .	290 „ 39 „	
10.	Zbieranie wkład. od członków	27 „ 87 „	
11.	Stemple na kwity	7 „ 07 „	
12.	Druki	101 „ 55 „	
13.	Druk sprawozdań za 1890 i 1891 r. oraz koszta Waln. Zgr.	208 „ 95 „	
14.	Różne drobne wydatki . .	69 „ 10 „	1245 „ 35 „
		Razem . .	6259 złr. 17 ct.
15.	Do funduszu żelaznego		16 „ 34 „
16.	Do funduszu konkursowego		4 „ 98 „
		Razem . .	6280 złr. 49 ct.

Zestawienie:

Przychód	6515 złr. 63 ct.
Rozchód	6280 „ 49 „
Pozostałość na rok 1893 . . .	235 złr. 14 ct.

II. Fundusz żelazny.

Stan w dniu 31 grudnia 1891	7882 złr. 89 ct.
Przychód w roku 1892	16 „ 34 „
Razem . .	7899 złr. 23 ct.

III. Fundusz konkursowy.

Stan w dniu 31 grudnia 1891	110 złr. 07 ct.
Przychód w roku 1892	4 „ 98 „
Razem . .	115 złr. 05 ct.

IV. Fundusz depozytowy

w kwocie 263 złr. 55 ct. wydano właścicielowi Wmu Ignacemu Żółtowskiemu.

Zaległe spłaty

z roku 1892 do spłacenia w roku 1893.

Rachunek drukarni			69 złr. 20 ct.
Za oprawę książek			548 „ 49 „
Za książki złr.	778 złr. $97^1/_2$ ct.		
rubli 412·85 à 1·25 .	516 „ 07 „		
marek 1271·14 à —·60 .	762 „ 69 „		2057 „ $73^1/_2$
	Razem . .		2675 złr. $42^1/_2$

Dr. Antoni Malkiewicz
podskarbi.

Komisya kontrolująca potwierdza zgodność tego zamknięcia z księgami Towarzystwa.

Michał Gołąb. *Henryk Müldner.*
Karol Rząca.

W Y K A Z

objaśniający szczegółowy stan czytelń i bezpłatnych wypożyczalń z dniem 30 czerwca 1893 roku.

(Ułożony w porządku chronologicznym).

„ 1. **Bieżanów,** pow. *wielicki,* kier. prob. ks. Józef Kufel, dzieł 293 wartości 64 złr. 83 ct.

„ 2. **Bieńczyce,** pow *krakowski,* przy Kółku rolniczem, kier. Jan Ziemba gosp., dzieł 354 wartości 116 złr. 86 ct

„ 3. **Wola Justowska,** pow. *krakowski,* przy Kółku rolniczem, kierow. Antoni Lach naucz, dzieł 306 wartości 94 złr. 43 ct.

„ 4. **Wielopole Skrzyńskie,** pow. *ropczycki,* kier. Jan Matysek naucz., dzieł 340 wartości 112 złr. 35 ct.

„ 5. **Pobiedr,** pow. *wadowicki,* kier. ks. prob. Dr. Ludwik Jurgowski, dzieł 278 wartości 82 złr. 21 ct.

„ 6. **Szczakowa,** pow. *chrzanowski,* kier. J. Podgórski naucz., dzieł 320 wartości 100 złr. 55 ct.

„ 7. **Ciężkowice,** pow. *chrzanowski,* kier. Piotr Zaremba naucz., dzieł 290 wartości 88 złr. 2 ct.

„ 8. **Świątniki górne,** pow. *wielicki,* kier. Jan Malicki naucz., dzieł 264 wartości 82 złr. 82 ct.

„ 9. **Rybna,** pow. *krakowski,* kier. Stan. Sędera naucz., dzieł 220 wartości 61 złr. 8 ct.

„ 10. **Czernichów,** pow. *krakowski,* przy Kółku rolniczem, dzieł 168 wartości 51 złr. 60 ct.

„ 11. **Kobylany,** pow. *krakowski,* kier. Ludwik Szafrański naucz., dzieł 180 wartości 58 złr.

„ 12. **Niepołomice,** pow. *bocheński,* kier. Konstanty Przybyłko naucz., dzieł 323 wartości 99 złr. 18 ct.

„ 13. **Siepraw,** pow. *wielicki,* kier. Jan Klimała naucz., dzieł 298 wartości 89 złr. 28 ct.

„ 14. **Mogilany,** pow. *wielicki,* kier. prob. ks. Walenty Piotrowski, liczy dzieł 288 wartości 89 złr. 38 ct.

„ 15. **Gdów,** pow. *wielicki,* kier. pocztmistrz Józef Ślósarczyk, dzieł 283 wartości 92 złr. 24 ct

„ 16. **Dobczyce,** pow. *wielicki,* kier. Józef Kołczyński naucz., dzieł 318 wartości 106 złr. 80 ct

„ 17. **Skawina,** pow. *wielicki,* kier. Eustachy Hałaciński naucz., dzieł 94 wartości 36 złr. 49 ct.

„ 18. **Regulice,** pow. *chrzanowski,* kier. K. Kirschner naucz., dzieł 298 wartości 86 złr. 38 ct.

„ 19. **Liszki,** pow. *krakowski,* przy Kółku rolniczem, kier. Stan. Niedzielski naucz., dzieł 264 wartości 74 złr.

„ 20. **Chorągwica,** pow. *wielicki,* zwinięta w r. 1890.

Nr. 21. **Rybitwy,** pow. *wielicki*, zwinięta w r. 1890.
„ 22. **Rząska szlachecka,** pow. *krakowski*, kier. Olga Fiszerówna naucz., dzieł 199 wartości 60 złr. 41 ct.
„ 23. **Wadowice,** przy Stowarzyszeniu rękodzielników, dzieł 88 w. 36 złr. 47 ct.
„ 34. **Ropczyce,** pow. *ropczycki*, kier. ks. Władysław Szymanek, dzieł 297 wartości 90 złr. 54 ct.
„ 25. **Łęki,** p. *bialski*, kier. Piotr Białek naucz., dzieł 275 wartości 83 złr. 60 ct.
„ 26. **Kraków,** wypożyczalnia przy internacie kandydatów seminaryum męskiego, kier. ks. Józef Bielenin regens, dzieł 242 wartości 73 złr. 48 ct.
„ 27. **Raciborowice,** pow. *krakowski*, przy Kółku rol. kier. Wojciech Miętka, naucz., dzieł 284 wartości 82 złr. 88 ct.
„ 28. **Gaj,** pow. *wielicki*, kier. J. Kopens naucz., dzieł 269 wart. 70 złr. 87 ct.
„ 29. **Zabierzów,** pow *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Andrzej Myszal naucz., dzieł 336 wartości 96 złr. 52 ct.
„ 30. **Górna wieś,** pow. *myślenicki*, przy Kółku rolniczem, kier. Izydor Karpiński, naucz., dzieł 384 wartości 130 złr. 93 ct
„ 31. **Ptaszkowa,** pow. *grybowski*, przy Kółku rolniczem, kier. Józef Wierzbicki, dzieł 339 wartości 103 złr. 1 ct.
„ 32. **Kraków,** wypożyczalnia przy Stowarzyszeniu czeladników św. Józefa, kier. ks. Dr. Julian Bukowski, dzieł 276 w 301 tomach, wart. 210 złr. 99 ct.
„ 33. **Podgórze,** wypożyczalnia przy szkole ludowej męskiej, kier. Wł. Bednarski, dzieł 144 wartości 148 złr. 98 ct.
„ 34. **Kraków,** wypożyczalnia przy szpitalu garnizonowym, dzieł 219 wartości 121 złr. 16 ct.
„ 35. **Kraków,** wypożyczalnia przy szpitalu cywilnym św. Łazarza, dzieł 127 wartości 61 złr 84 ct.
„ 36. **Kraków,** wypożyczalnia w domu karnym, kier. prezydyum sądu karnego, dzieł 296 wartości 125 złr.
„ 37. **Rudno,** pow. *chrzanowski*, kier A. Nagiel naucz., dzieł 263 wartości 62 złr. 25 ct.
„ 38. **Rajcza,** pow. *żywiecki*, przy Kółku rolniczem, kier. ks. Jan Kapelwik, dzieł 250 wartości 63 złr. 74 ct.
„ 39. **Byczyna,** pow. *chrzanowski*, kier. Jan Bielecki naucz., dzieł 257 wartości 65 złr. 74 ct.
„ 40. **Dziekanowice,** pow. *wielicki*, kier. Kaz. Jodłowski naucz., dzieł 171 wartości 43 złr. 18 ct.
„ 41. **Łobzów,** pow. *krakowski*, kier. Ludwik Kołodziejczyk naucz., dzieł 283 wartości 83 złr. 53 ct.
„ 42. **Krowodrza,** pow. *krakowski*, kier. Piotr Żegestowski naucz., dzieł 259 wartości 75 złr. 81 ct.
„ 43. **Mogiła,** pow. *krakowski*, kier. ks. Leopold Siemiński, prob., dzieł 104 wartości 32 złr. 87 ct.
„ 44. **Czarna,** pow. *ropczycki*, przy Kółku roln., kier. prob. ks. Fr. Ratowski, dzieł 141 wartości 42 złr. 92 ct.
„ 45. **Porąbka,** pow. *bialski*, kier. prob. ks. Wojciech Komperda, dzieł 300 wartości 89 złr. 9 ct.
„ 46. **Polanka,** pow. *myślenicki*, kier. Andrzej Nalepa wójt i przew. Kółka roln., dzieł 237 wartości 59 złr. 55 ct.
„ 47. **Mordarka,** pow. *limanowski*, kier. Szymon Dutka, przew. Kółka roln., dzieł 204 wartości 55 złr. 29 ct.
„ 48. **Wilamowice,** pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. Franc. Danek naucz., dzieł 308 wartości 99 złr. 85 ct.
„ 49. **Poronin,** pow. *nowotarski*, kier. Szymon Olas naucz., dzieł 192 wartości 51 złr. 45 ct.
„ 50. **Szczucin,** pow. *dąbrowski*, przy Kółku roln., kier. Antoni Wajdowicz naucz., dzieł 236 wartości 67 złr. 77 ct.
„ 51. **Biskupice,** pow. *wielicki*, kier. Jan Trzewiczek organ., dzieł 131 w 142 tomach wartości 31 złr. 6 ct.
„ 52. **Bodzanów,** pow. *wielicki*, kier. prob. ks. Wojciech Szczurkowski, dzieł 200 w 211 tomach wartości 52 złr. 39 ct.

Nr. 53. **Zabłocie**, pow. *wielicki*, kier. wójt Jan Czop, dzieł 192 wartości 44 złr.
„ 54. **Bronowice wielkie**, pow. *krakowski*, kier. Antoni Kossowski naucz., dzieł 255 wartości 63 złr. 71 ct.
„ 55. **Wadowice górne**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Jan Stec naucz., dzieł 148 wartości 37 złr. 58 ct.
„ 56. **Sidzina**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Antoni Blarowski naucz., dzieł 259 wartości 67 złr. 60 ct.
„ 57. **Lachowice**, pow. *żywiecki*, przy Kółku roln., kier. Józef Nowak, dzieł 216 wartości 63 złr. 98 ct.
„ 58. **Zygodowice**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. Wincenty Witowski, dzieł 154 wartości 31 złr. 95 ct.
„ 59. **Tłuczań górna**, pow. *wadowicki*, kier. Adolf Bombola przy Kółku rol. dzieł 160 wartości 43 złr. 10 ct.
„ 60. **Witanowice**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Wojciech Fiałek przew. Kółka roln., dzieł 138 w 149 tomach wartości 31 złr. 65 ct.
„ 61. **Buków**, pow. *wielicki*, kier. Walenty Sponder gosp., dzieł 132 wartości 28 złr. 99 ct.
„ 62. **Grojec**, pow. *chrzanowski*, kier. K. Gadomski naucz., dzieł 147 wartośc 34 złr. 30 ct.
„ 63. **Złota**, pow. *brzeski*, kier. Marceli Cisek naucz., dzieł 153 wartości 36 złr. 34 ct.
„ 64. **Szaflary**, pow. *nowotarski*, kier. ks. Antoni Rayski, dzieł 192 wartości 62 złr. 15 ct.
„ 65. **Rudka**, pow. *tarnowski*, przełożony obszaru dworskiego i wójt gminy Walenty Szafrański, dzieł 150 wartości 33 złr. 85 ct.
„ 66. **Bór wilkowski**, (przeniesiona z Meszny) pow. *bialski*, kier. Józef Otrząsek, dzieł 174 wartości 44 złr. 88 ct.
„ 67. **Wilkowice**, pow. *bialski*, kier. prob. ks. Władysław Caneau, dzieł 225 wartości 59 złr. 51 ct.
„ 68. **Skotniki**, pow. *wielicki*, kier. Jan Kukulski naucz., dzieł 156 wartości 37 złr. 41 ct.
„ 69. **Zakliczyn**, pow. *brzeski*, przy Kółku roln., kier. Michał Tażbierski, dzieł 176 wartości 54 złr. 16 ct.
„ 70. **Stary Sącz**, pow. *nowosądecki*, kier. Antoni Waligóra przew. Kółka roln., dzieł 179 wartości 49 złr. 71 ct.
„ 71. **Klimkówka**, pow. *sanocki*, kier. Marcin Dziubek przew. Kółka roln. dzieł 184 wartości 39 złr. 91 ct.
„ 72. **Stróża**, pow. *myślenicki*, kier. sekretarz Kółka roln. Józef Pitala naucz., dzieł 253 wartości 65 złr. 84 ct.
„ 73. **Zakopane**, pow. *nowotarski*, kier. Walenty Staszel naucz., dzieł 219 wartości 59 złr. 19 ct.
„ 74. **Grabie**, pow. *wielicki*, kier. prob. ks. Skwarczyński, dzieł 145 wartości 22 złr. 98 ct.
„ 75. **Leńcze górne**, pow. *wadowicki*, kier. prob. ks. Fr. Chrobicki, dzieł 156 wartości 40 złr. 87 ct.
„ 76. **Bystra**, pow. *bialski*, kier. Tomasz Halama, dzieł 230 wart. 57 złr. 49 ct.
„ 77. **Mikuszowice**, pow. *bialski*, kier. Walenty Fijak, dzieł 231 w. 66 złr. 33 ct.
„ 78. **Paleśnica**, pow. *brzeski*, kier. Andrzej Gruszka naucz., dzieł 165 wart. 39 złr. 89 ct.
„ 79. **Brzeziny**, pow. *ropczycki*, kier. przew. Kółka roln. Tomasz Śliwa naucz., dzieł 199 wartości 59 złr. 47 ct.
„ 80. **Kraków**, wypożyczalnia przy bractwie dobrej śmierci, kier. zarząd tego Stowarzyszenia, dzieł 32 w 46 tomach wartości 19 złr. 80 ct.
„ 81. **Inwałd**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Franciszek Kacz, dzieł 284 wartości 72 złr. 71 ct.
„ 82. **Nieciecza**, pow. *dąbrowski*, kier. Michał Słowik naucz., dzieł 162 wart. 35 złr. 24 ct.
„ 83. **Podstolice**, pow. *wielicki*, kier. ks. Antoni Gruszecki prob., dzieł 156 wartości 38 złr. 81 ct.
„ 84. **Grajów**, pow. *wielicki*, zwinięta w r. 1890.

Nr. 85. **Chochołów**, pow. *nowotarski*, kier. Jan Zych, dzieł 180 w. 38 złr. 30 ct.
„ 86. **Łapanów**, pow. *bocheński*, kier. Wojciech Mączka naucz., dzieł 106 wartości 15 złr. 34 ct.
„ 87. **Grobla**, pow. *bocheński*, kier. Michał Migdał naucz., dzieł 142 wartości 30 złr. 52 ct.
„ 88. **Skomielna biała**, pow. *myślenicki*, kier. Sebastyan Tworzydło naucz., dzieł 242 wartości 68 złr. 17 ct.
„ 89. **Ujście solne**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Stanisław Kruk, dzieł 166 wartości 42 złr. 26 ct.
„ 90. **Kamień**, pow. *nisiecki*, przy Kółku roln., kier. Aleksander Kuźniarski, dzieł 232 wartości 59 złr. 89 ct.
„ 91. **Wola wadowska**, pow. *mielecki*, kier. Miecz. Lenartowicz naucz., dzieł 164 wartości 39 złr. 87 ct.
„ 92. **Wampierzów**, pow. *mielecki*, kier. Ludwik Wiatr naucz., dzieł 130 wart. 25 złr. 75 ct.
„ 93. **Nienadowa**, pow. *kolbuszowski*, kier. Marcin Gdula, dzieł 142 wartości 29 złr. 95 ct.
„ 94. **Kłaj**, pow. *bocheński*, kier. ks. Ant. Pluciński, dzieł 178 w 40 złr. 25 ct.
„ 95. **Bobrowa**, pow. *ropczycki*, kier. Zygmunt Babczyn naucz, dzieł 132 wartości 25 złr. 84 ct.
„ 96. **Czyżyny**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Tadeusz Holcer, dzieł 230 wartości 59 złr. 33 ct.
„ 97. **Wyciąże**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Ludwik Urbański, dzieł 195 wartości 47 złr. 8 ct.
„ 98. **Zwierzyniec**, pow. *krakowski*, kier. Jan Gigoń naucz., dzieł 192 wartości 51 złr. 47 ct.
„ 99. **Wieliczka**, wypożyczalnia ruchoma pod kier. Dra Józefa Kownackiego, dzieł 138 wartości 28 złr. 12 ct.
„ 100 **Wieliczka**, wypożyczalnia ruchoma druga, zwinięta w r. 1890.
„ 101. **Łozowa**, pow. *tarnopolski*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Skurzak dzieł 108 wartości 15 złr. 82 ct.
„ 102. **Kolanów**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Jan Stokłosa, dzieł 108 wartości 15 złr. 75 ct.
„ 103. **Łętownia**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Tomasz Palarczyk naucz., dzieł 238 wartości 64 złr. 37 ct.
„ 104. **Gać**, pow. *łańcucki*, przy Kółku roln., kier. Wojciech Brożbar, dzieł 91 wartości 12 złr. 96 ct.
„ 105. **Sowliny**, pow. *limanowski*, przy Kółku roln., kier. Kasper Sułkowski, dzieł 124 wartości 22 złr. 50 ct.
„ 106. **Jawiszowice**, pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. ks. Ant. Dubowski prob., liczy dzieł 206 wartości 53 złr. 36 ct.
„ 107. **Lubień**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. ks. Wawrzyniec Solak, dzieł 174 wartości 41 złr. 76 ct.
„ 108. **Grzechynia**, pow. *myślenicki*, kier. Jan Kanty Tatara naucz., sekretarz Kółka roln., dzieł 141 wartości 40 złr. 82 ct.
„ 109. **Lipowa**, pow. *żywiecki*, kier. ks. Józef Zemanek prob., dzieł 73 wart. 20 złr. 56 ct.
„ 110. **Prusy**, pow. *krakowski*, kier. Stanisław Laskowski naucz., dzieł 158 wartości 34 złr. 72 ct.
„ 111. **Sanok**, przy domu więziennym, kier. prezydyum sądu obwodowego, dzieł 100 wartości 16 złr. 21 ct.
„ 112. **Chechły**, pow. *ropczycki*, kier. Henryk Chendyński naucz., dzieł 156 wartości 36 złr.
„ 113. **Tarnobrzeg**, pow. *tarnobrzeski*, kier. Jan Michalik naucz., dzieł 199 wartości 55 złr. 34 ct.
„ 114. **Golcowa**, pow. *brzozowski*, przy Kółku roln., kier. ks. Szczęsny Rudnicki, dzieł 103 wartości 19 złr. 24 ct.
„ 115. **Łęg ad Partyń**, pow. *tarnowski*, dzieł 97 wartości 16 złr. 62 ct.
„ 116. **Rzuchowa**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Frączkkiewicz naucz., dzieł 190 wartości 52 złr. 69 ct.

Nr. 117. **Biała**, przy stowarzyszeniu czeladników katolickich, dzieł 199 wartości 63 złr 77 ct.

„ 118. **Krościenko wyżne**, pow. *krośnieński*, imienia „Ks. Wojciecha Michny“, kier. Jan Józefowicz naucz., dzieł 242 wartości 73 złr. 59 ct.

„ 119. **Radziechowy**, pow. *żywiecki*, przy Kółku roln., kier. Wojc. Kudłacik naucz., dzieł 190 wartości 56 złr. 56 ct.

„ 120. **Dylęgówka**, pow. *rzeszowski*, kier. Antoni Weiss naucz., dzieł 72 wartości 21 złr. 17 ct.

„ 121. **Frydrychowice**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. ks. Stan. Janiczak, dzieł 184 wartości 49 złr. 75 ct.

„ 122. **Grębów**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Fran. Kozdraś, dzieł 152 wartości 48 złr. 96 ct.

„ 123. **Samocice**, pow. *dąbrowski*, kier. Józef Dagnan, dzieł 172 wart. 62 złr. 52 ct.

„ 124. **Mokrzyszów**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Kasper Maciąg naucz., dzieł 146 wartości 37 złr. 53 ct.

„ 125. **Jastrzębia**, pow. *grybowski*, kier. Jan Fyda naucz., dzieł 79 wartości 17 złr. 26 ct.

„ 126. **Bratucice-Okulice**, pow. *bocheński*, kier. ks. Jędrzej Mucha, dzieł 183 wartości 45 złr. 10 ct.

„ 127. **Zembrzyce**, pow. *wadowicki*, kier. Paweł Cyankiewicz naucz., dzieł 248 wartości 78 złr. 54 ct.

„ 128. **Biały Dunajec**, pow. *nowotarski*, kier. Józef Szaflarski naucz., dzieł 76 wartości 16 złr. 75 ct.

„ 129. **Nowe Bystre**, pow. *nowotarski*, kier. ks. Leopold Brossig, dzieł 75 w 86 tomach wartości 21 złr. 90 ct.

„ 130. **Jordanów**, pow. *myślenicki*, kier. Winc. Łabuda naucz., dzieł 204 wartości 54 złr. 10 ct.

„ 131. **Bystra**, p. *myślenicki*, kier. Jan Mikołajczyk, dzieł 155 wart. 45 złr. 45 ct.

„ 132. **Tuszów narodowy**, pow. *mielecki*, kier. Jan Misiaczek naucz., dzieł 126 wartości 35 złr. 19 ct.

„ 133. **Wiśniowa**, pow. *wielicki*, kier. Józef Sadowski naucz., dzieł 148 wartości 35 złr. 42 ct.

„ 134. **Wrzawy**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Stępień, dzieł 100 wartości 21 złr. 95 ct.

„ 135. **Gorzków**, pow. *bocheński*, kier. wójt Jan Lohn, dzieł 96 w. 20 złr. 78 ct.

„ 136. **Gierczyce**, pow. *bocheński*, kier. Jan Zając, dzieł 96 wart. 20 złr. 78 ct.

„ 137. **Łapczyce**, pow. *bocheński*, kier. Jan Dybczak naucz., dzieł 96 wartości 20 złr. 78 ct.

„ 138. **Bachowice**, pow. *wadowicki*, kier. Izydor Kądzioła, dzieł 181 wartości 54 złr. 48 ct.

„ 139. **Nowy Sącz**, przy domu więziennym, kier. Leon Barbacki naucz., dzieł 77 wartości 12 złr. 41 ct.

„ 140. **Rudawa**, pow. *chrzanowski*, kier. Wład. Mach naucz., dzieł 173 wartości 42 złr. 88 ct.

„ 141. **Radziszów**, pow. *myślenicki*, dzieł 90 wartości 15 złr. 37 ct.

„ 142. **Jeżowe**, pow. *nisiecki*, przy Kółku roln., kier. Bartłomiej Siudak, dzieł 81 w 92 tomach wartości 20 złr. 32 ct.

„ 143. **Raciechowice**, pow. *wielicki*, przy Kółku roln. kier. Stanisław Mendyka, naucz., dzieł 103 wartości 20 złr. 42 ct.

„ 144. **Olszanica**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Józef Orzechowski naucz., dzieł 201 wartości 57 złr. 39 ct.

„ 145. **Lubocza**, pow. *krakowski*, kier. Karol Chlebowski, dzieł 220 wartości 58 złr. 30 ct.

„ 146. **Józefów**, p. *mielecki*, kier. Wiktor Mondalski, dzieł 130 wart. 31 złr. 45 ct.

„ 147. **Janowice**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Franciszek Regiec naucz., dzieł 180 wartości 51 złr. 83 ct.

„ 148. **Wola rusiecka**, pow. *krakowski*, kier. właśc. wsi Julian Baczyński, dzieł 130 wartości 63 złr. 8 ct.

Nr. 149. **Rudnik**, pow. *nisiecki*, przy Kółku roln., kier. Jan Niewolkiewicz naucz., dzieł 90 wartości 16 złr 86 ct.

„ 150. **Trzemieśnia**, pow. *myślenicki*, kier. Piotr Rabczyński naucz., dzieł 75 wartości 11 złr. 25 ct.

„ 151. **Bysina**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. przew. Kółka Józef Czepiel, liczy dzieł 160 wartości 34 złr. 41 ct.

„ 152. **Krzyż**, pow. *tarnowski*, kier. Jan Jarosz naucz., dzieł 185 w. 44 złr. 75 ct.

„ 153. **Rabka**, pow. *myślenicki*. przy Kółku roln., kier. ks. Franc. Nowobilski, dzieł 195 wartości 56 złr. 60 ct.

„ 154. **Zaleszany**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. ks. Bolesław Wodyński, dzieł 141 wartości 35 złr. 52 ct.

„ 155. **Chorzelów**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Edward Małek naucz., dzieł 101 wartości 18 złr. 52 ct.

„ 156. **Gromnik**, pow. *tarnowski*, kier. ks. Franc. Wąsowicz prob., dzieł 187 wartości 48 złr. 52 ct.

„ 157. **Sonina**, pow *łańcucki*, kier. Józef Turek naucz., dzieł 101 w. 18 złr. 52 ct.

„ 158. **Zagórnik**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. Władysław Starowiejski dzieł 175 wartości 44 złr. 52 ct.

„ 159. **Jachówka**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Julian Bedronek naucz., dzieł 177 wartości 42 złr. 52 ct.

„ 160. **Krzyżowa**, pow. *żywiecki*, przy Kółku roln., kier. Józef Jędrysek naucz., dzieł 184 wartości 40 złr. 62 ct.

„ 161. **Krościenko nad Dunajcem**, pow. *nowotarski*, przy Kółku roln., kier. Błażej Druciak naucz., dzieł 327 wartości 110 złr. 54 ct.

„ 162. **Jaślany**, pow. *mielecki*, kier. Ksawery Bosak, dzieł 140 w. 34 złr. 62 ct.

„ 163. **Przebieczany**, pow. *wielicki*, kier. gosp. Jan Rzeszot, dzieł 102 wartości 18 złr. 62 ct.

„ 164. **Gorzyce**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Michał Krzyżek naucz., dzieł 144 wartości 35 złr. 62 ct.

„ 165. **Iwkowa**, pow. *brzeski*, kier. Wojciech Salabura naucz., dzieł 102 wartości 18 złr. 62 ct.

„ 166. **Ulanów**, pow. *niski*, przy Kółku roln, kier. Jan Zabierzowski naucz., dzieł 102 wartości 18 złr. 62 ct.

„ 167. **Złotniki**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Jan Gerlach naucz., dzieł 137 wartości 32 złr. 62 ct.

„ 168. **Spytkowice**, pow. *myślenicki*, kier. Józef Bala naucz., dzieł 168 wartości 43 złr. 12 ct.

„ 169. **Myślachowice**, pow. *chrzanowski*. kier. Teofil Nassalik naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.

„ 170. **Pstrągowa**, pow. *ropczycki*, przy Kółku roln., kier. Winc. Wójcikiewicz, dzieł 175 wartości 46 złr. 68 ct.

„ 171. **Kozy**, pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. ks. Franciszek Chowaniec, dzieł 222 wart. 65 złr. 87 ct.

„ 172. **Przeworsk**, pow. *łańcucki*, kier. ks. Stan. Sypniewski, dzieł 145 w 156 tomach wartości 43 złr. 28 ct.

„ 173. **Sobolów**, pow. *bocheński*, kier. Ant. Pallan, dzieł 100 wart. 17 złr. 4 ct.

„ 174. **Trzebinia**, pow. *chrzanowski*, kier. Franciszek Matyja naucz., dzieł 193 wartości 50 złr. 13 ct.

„ 175. **Rzochów**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Paweł Nowicki, dzieł 120 wartości 26 złr. 68 ct.

„ 176. **Nowy Wiśnicz**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Franc. Zawisza, dzieł 120 wartości 26 złr. 68 ct.

„ 177. **Ostrów**, pow. *ropczycki*, kier. Emilia Cichocka, dzieł 100 w. 17 złr. 4 ct.

„ 178. **Kraków**, wypożyczalnia przy klinice lekarskiej. kier. Dr. Józef Surzycki, dzieł 181 wartości 43 złr. 60 ct.

„ 179. **Zassów**, pow. *pilzneński*, zwinięta w r. 1891.

„ 180. **Miechocin**, pow. *tarnobrzeski*, kier. Krogólski naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.

„ 181. **Chmielów**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Józef Jachimowski naucz., dzieł 137 wartości 34 złr. 4 ct.

Nr. 182. **Mszana dolna**, pow. *limanowski*, kier. Michał Skumiel naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.
„ 183. **Bieńkówka**, pow. *myślenicki*, kier. Klemens Zagórski naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.
„ 184. **Jeleń**, pow. *chrzanowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Jarosz naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.
„ 185. **Stare miasto**, pow. *łańcucki*, kier. Antoni Heilmann naucz., dzieł 100 wartości 17 złr. 4 ct.
„ 186. **Ryczów**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. Józef Bandoła naucz., dzieł 169 wartości 31 złr. 30 ct.
„ 187. **Kokotów**, pow. *wielicki*. kier. przełożona ochronki Rozalia Tyrka, dzieł 130 wart. 31 złr. 56 c..
„ 188. **Stara wieś**, pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. Józef Fox naucz., dzieł 205 wartości 52 złr. 73 ct.
„ 189. **Olesno**, pow. *dąbrowski*, kier. ks. prob. Franciszek Gawłowicz, dzieł 114 wartości 31 złr. 67 ct.
„ 190. **Korczyn**, pow. *krośnieński*, kier. Józef Bogacki naucz., dzieł 127 w 138 tomach wartości 40 złr. 77 ct.
„ 191. **Posada sanocka**, pow. *sanocki*, kier. Jędrzej Olszański naucz., dzieł 98 wartości 17 złr. 45 ct.
„ 192. **Chocznia**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. Franciszek Wiśniowski naucz., dzieł 192 wartości 54 złr. 84 ct.
„ 193. **Nockowa**, pow. *ropczycki*, kier. Antoni Szeiner właść. realności, dzieł 100 wartości 17 złr. 38 ct.
„ 194. **Rzepiennik strzyżewski**, pow. *gorlicki*, przy Kółku roln., kier. Piotr Ryndak naucz., dzieł 104 wartości 26 złr. 30 ct.
„ 195. **Rzepiennik suchy**, pow. *gorlicki*, kier. Bolesław Taszycki, dzieł 153 wartości 40 złr. 50 ct.
„ 196. **Rzepiennik marciszewski**, pow. *gorlicki*, kier. Ludwik Trzecieski naucz., dzieł 160 wartości 34 złr. 50 ct.
„ 197. **Kraków**, wypożyczalnia przy szkole sług żeńskich, kier. dyr. Julian Maciołowski, dzieł 498 wartości 173 złr. 38 ct.
„ 198. **Waksmund**, pow. *nowotarski*, kier. Wojciech Waksmundzki, dzieł 108 wartości 25 złr. 41 ct.
„ 199. **Brzegi**, pow. *wielicki*, kier. wójt Franciszek Habina, dzieł 116 wartości 28 złr. 5 ct.
„ 200. **Kuryłówka**, pow. *łańcucki*, kier. Mikołaj Horoszko naucz., dzieł 125 wartości 31 złr. 56 ct.
„ 201. **Gniewczyna**, pow. *łańcucki*, przy Kółku roln., kier. Ignacy Kamprat, dzieł 104 wartości 28 złr. 92 ct.
„ 202. **Siennów**, pow. *łańcucki*, przy Kółku roln., kier. Franciszek Siuzdak naucz., dzieł 105 wartości 27 złr. 36 ct.
„ 203. **Budziwój**, pow. *rzeszowski*, kier. Józef Mach naucz, dzieł 126 wartości 31 złr. 80 ct.
„ 204. **Raciborsko**, pow. *wielicki*, kier. Ferdynand Pachel naucz., dzieł 148 wartości 40 złr. 56 ct.
„ 205. **Szczawnica**, pow. *nowotarski*, kier. Jan Chełmecki naucz., dzieł 139 wartości 40 złr. 56 ct.
„ 206. **Tyniec**, pow. *wielicki*, przy Kółku roln., kier. Józef Mazurkiewicz, dzieł 113 wartość 31 złr. 66 ct.
„ 207. **Przecław**, pow. *mielecki*, kier. ks. Józef Grabowski prob., dzieł 146 w 157 tomach wartości 43 złr. 77 ct.
„ 208. **Lipnik**, pow. *bialski*, kier. ks. Jan Markuzel prob., dzieł 235 wartości 76 złr.
„ 209. **Przewrotne**, pow. *rzeszowski*, przy Kółku roln., kier. Zdzisław Krzywka naucz., dzieł 110 wartości 32 złr. 17 ct.
„ 210. **Międzybrodzie**, pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. ks. Piotr Graczyński prob., dzieł 224 wartości 62 złr. 85 ct.
„ 211. **Kamionka wielka**, pow. *grybowski*, kier. ks. Ignacy Wojnarowicz prob., dzieł 184 wartości 55 złr. 77 ct.

Nr. 212. **Olszówka,** pow. *limanowski*, kier. ks. Stanisław Gajewski prob., dzieł 119 wartości 31 złr. 68 ct.
„ 213. **Krzeszów,** pow. *żywiecki*, przy Kółku roln., kier. ks. Stanisław Niziołek, dzieł 220 wartości 66 złr. 68 ct.
„ 214. **Piskorowice,** pow. *jarosławski*, kier. Stanisław Lisowski naucz., dzieł 121 wartości 32 złr. 39 ct.
„ 215. **Żeglce,** pow. *krośnieński*, przy Kółku roln., kier. Roman Szóstkiewicz naucz., dzieł 117 wartości 31 złr. 75 ct.
„ 216. **Zręcin,** pow. *krośnieński*, kier. Jan Sielecki naucz., dzieł 110 wartości 25 złr. 25 ct.
„ 217. **Bóbrka,** pow. *krośnieński*, kier. ks. Antoni Rożeń prob., dzieł 110 wartości 31 złr. 27 ct.
„ 218. **Ranižów,** pow. *kolbuszowski*, przy Kółku roln., kier. Mateusz Ferensiak naucz., dzieł 110 wartości 31 złr. 27 ct.
„ 219. **Maruszyna,** pow. *nowotarski*, kier. Stanisław Bryjewski naucz., dzieł 110 wartości 28 złr. 43 ct.
„ 220. **Chłopice,** pow. *jarosławski*, dzieł 145 w 156 tomach wartości 45 złr. 36 ct.
„ 221. **Kościelisko,** pow. *nowotarski*, kier. Jan Garbień naucz., dzieł 80 wartości 18 złr.
„ 222. **Wysoka,** pow. *łańcucki*, kier. Jan Antosz naucz., dzieł 83 wartości 18 złr. 56 ct.
„ 223. **Nowosielec,** pow. *łańcucki*, kier. Stanisław Opioła naucz., dzieł 160 wartości 42 złr. 36 ct.
„ 224. **Nienadowa,** pow. *przemyski*, kier. Benoni Fleszer naucz., dzieł 80 wartości 18 złr. 37 ct.
„ 225. **Kopki,** pow. *niski*, kier. Piotr Pasieka, dzieł 161 wart. 40 złr. 52 ct.
„ 226. **Grudna dolna-górna,** pow. *pilznieński*, przy Kółku roln., kier. Jan Bądkowski przew. Kółka roln., dzieł 188 wart. 59 złr 92 ct.
„ 227. **Osiek,** pow. *bialski*, kier. ks. Fr. Zadęcki prob., dzieł 201 w. 56 złr. 72 ct.
„ 228. **Siedlce,** pow. *bocheński*, kier. Stanisław Gondek naucz., dzieł 80 wartości 17 złr. 51 ct.
„ 229. **Żmiąca,** pow. *limanowski*, przy Kółku roln., kier. Stan. Uryga wójt, dzieł 80 wartości 18 złr. 14 ct.
„ 230. **Paczółtowice,** pow. *krakowski*, kier. Jan Furdzik naucz., dzieł 80 w 91 tomach wart. 21 złr. 99 ct.
„ 231. **Uszew,** pow. *brzeski*, dzieł 80 w 91 tomach wartości 26 złr. 28 ct.
„ 232. **Trzebieńczyce,** pow. *wadowicki*, kier. Jan Lasak naucz. dzieł 178 wart. 49 złr. 19 ct.
„ 233. **Olszyny,** pow. *brzeski*, kier. Jan Biestek naucz., dzieł 80 w. 21 złr. 29 ct.
„ 234. **Grochowe,** pow. *mielecki*, kier. Jan Petraczyński naucz., dzieł 130 wart. 39 złr. 19 ct.
„ 235. **Żabno,** pow. *dąbrowski*, kier. Karol Wilczkiewicz naucz., dzieł 166 wartości 52 złr. 70 ct.
„ 236. **Poręba wielka,** pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. Franc. Klima przew. Kółka roln., dzieł 80 wart. 17 złr. 77 ct.
„ 237. **Mała,** pow. *ropczycki*, kier. ks. Wojciech Rutkowski prob., dzieł 80 w 91 tomach wartości 22 złr. 40 ct.
„ 238. **Lubatówka,** pow. *krośnieński*, kier. Ludwik Jedliński naucz., dzieł 94 wart. 20 złr. 52 ct.
„ 239. **Pisarzowice,** pow. *bialski*, kier. Józef Szyska naucz., dzieł 144 wartości 43 złr. 82 ct.
„ 240. **Dąbrowica,** pow. *tarnobrzeski*, kier. Ignacy Krogulski naucz., dzieł 133 wart. 41 złr. 45 ct.
„ 241. **Antoniów,** pow. *tarnobrzeski*. kier. Michał Puk naucz., dzieł 229 wart. 69 złr. 33 ct.
„ 242. **Pysznica,** pow. *nisiecki*, kier. ks. Jan Wertz naucz., dzieł 142 wartości 41 złr. 98 ct.
„ 243. **Skrzyszów,** pow. *ropczycki*, kier. Michał Oleksy naucz., dzieł 80 wart. 17 zł. 80 ct.

Nr. 244. **Zagórzany**, pow. *gorlicki*, kier. Wawrzyniec Kosiba naucz., dzieł 80 wart. 18 złr. 8 ct.
„ 245. **Maszkowice**, pow. *nowosądecki*, kier. Jan Babik b. wójt, dzieł 129 wart. 36 złr. 66 ct.
„ 246. **Ostrusza**, pow. *grybowski*, kier. Stan. Średniawa naucz, dzieł 80 w 91 tomach wart. 23 złr. 92 ct.
„ 247. **Rdziostów**, pow. *nowosądecki*, kier. Stan. Potoczek wójt, dzieł 183 wart. 47 złr. 22 ct.
„ 248. **Falkowa**, pow. *nowosądecki* kier. Franc. Kowacz wójt, dzieł 129 wartości 59 złr. 97 ct.
„ 249. **Siedliszowice**, pow. *dąbrowski*, kier. Jan Żmuda naucz., dzieł 129 wart. 36 złr. 21 ct.
„ 250. **Podhajce**, pow. *podhajecki*. przy Kółku roln, kier. Mikołaj Niedźwiedzki naucz., dzieł 113 w 124 tomach wart. 41 złr. 43 ct.
„ 251. **Kułaczkowce**, pow. *kołomyjski*, przy Kółku roln., kier. Stan. Sajewicz kowal, dzieł 113 wartości 32 złr. 44 ct.
„ 252. **Koszlaki**, pow. *zbarazki*, kier. ks. Wacław Zakrzewski prob., dzieł 137 w 148 tomach wartości 37 złr. 13 ct.
„ 253. **Zawałów**, pow. *podhajecki*. przy Kółku roln., kier. ks. Karol Stecz prob., dzieł 90 w 101 tomach wartości 35 złr. 2 ct.
„ 254 **Błażowa**, pow. *rzeszowski*, kier. J. N. Wassung naucz., dzieł 130 wartości 33 złr. 61 ct.
„ 255. **Brzyskowola**, pow *łańcucki*, kier. Bazyli Kiszakiewicz naucz., dzieł 115 wartości 23 złr. 74 ct.
„ 256. **Janowice**, pow. *bialski*, przy Kółku roln., kier. Jan Kubik przewod. Kółka roln., dzieł 204 wart. 56 złr. 32 ct.
„ 257. **Dobra szlachecka**, pow. *dobromilski*, przy Kółku roln., kier. Andrzej Dobrzański przew. Kółka roln., dzieł 127 wartości 35 złr. 17 ct.
„ 258. **Komorowice**, pow. *bialski*, kier. Jan Jaworski naucz, dzieł 204 wartości 59 złr. 60 ct.
„ 259. **Królówka**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Michał Kronenberg naucz, dzieł 100 wart. 33 złr. 55 ct.
„ 260. **Bukowsko**, pow. *sanocki*, przy Kółku roln., kier. Kazimierz Rodkiewicz przew. Kółka roln., dzieł 143 w 154 tomach wart. 44 złr. 56 ct.
„ 261. **Lipnica górna**, pow. *bocheński*, kier. Antoni Wroniewicz naucz., dzieł 128 wart. 30 złr. 13 ct.
„ 262. **Wola Gołego**, pow. *tarnobrzeski*, kier. Jan Siekierski naucz., dzieł 106 wart. 21 złr. 93 ct.
„ 263. **Ropa**, pow. *gorlicki*, kier. Szymon Lach nauczyciel, dzieł 180 wartości 53 złr. 53 ct.
„ 264. **Mędrzechów**, pow. *dąbrowski*, kier. Bolesław Jasiński naucz., dzieł 113 wart. 25 złr. 88 ct.
„ 265. **Budzów**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Karol Gotkiewicz, dzieł 213 wartości 60 złr. 86 ct.
„ 266. **Przybyły**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Franciszek Krempa naucz., sekr. Kółka roln., dzieł 128 wart. 37 złr. 74 ct.
„ 267. **Sufczyn**, pow. *brzeski*. przy Kółku roln., kier. Wanda Konopnicka naucz., dzieł 131 wartości 40 złr. 77 ct.
„ 268. **Droginia**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Antoni Ceremuga naucz., dzieł 120 wart. 28 złr. 77 ct
„ 269. **Glinik polski**, pow. *jasielski*, przy Kółku roln., kier. Jan Ćwiok naucz., dzieł 104 wartości 26 złr. 29 ct.
„ 270. **Wielogłowy**, pow. *nowosądecki*, kier. Józef Zaremba naucz., dzieł 98 wartości 27 złr. 80 ct.
„ 271. **Gródek**, pow. *grybowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Mieszczak naucz., dzieł 115 wartości 26 złr. 52 ct.
„ 272. **Rozembark**, pow. *gorlicki*, przy Kółku roln., kier. ks. Antoni Tenczar wik., dzieł 126 wart. 31 złr. 40 ct.
„ 273. **Krzeczów**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Jakób Marszałek przew. Kółka rol., dzieł 180 wartości 47 złr. 89 ct.

Nr. 274. **Jasionów**, pow. *brzozowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Bargiel naucz., dzieł 181 wart. 35 złr. 46 ct.

„ 275. **Ślemień**, pow. *żywiecki*, kier. ks. Tomasz Czapela prob., dzieł 178 wartości 47 złr. 26 ct.

„ 276. **Mikołajowice**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Michał Wytrwał naucz., dzieł 157 wartości 45 złr. 96 ct.

„ 277. **Dwory**, pow. *bialski*, kier. Ludwik Gancarz naucz., dzieł 199 wartości 50 złr. 63 ct.

„ 278. **Leszczyny**, pow. *bialski*, kier. ks. Jan Markuzel prob., dzieł 161 w 171 tomach wart. 55 złr. 67 ct.

„ 279. **Gwoźnica górna**, pow. *rzeszowski*, kier. Józef Wyżykowski naucz., dzieł 107 wartości 23 złr. 68 ct.

„ 280. **Bronowice małe**, pow. *krakowski*, kier. Sebastyan Cholewka naucz., dzieł 111 wart. 25 złr. 80 ct.

„ 281. **Jazowsko**, pow. *nowosądecki*, kier. ks. Maciej Maryniarczyk prob., dzieł 184 wartości 50 złr. 47 ct.

„ 282. **Dobra**, pow. *limanowski*, kier. ks. Aleksander Bogusz prob., dzieł 130 wartości 32 złr. 45 ct.

„ 283. **Włosienica**, pow. *bialski*, kier. Karol Dydusiak gosp., dzieł 112 wartości 26 złr. 71 ct.

„ 284. **Łagiewniki**, pow. *wielicki*, zwinięta w r. 1891.

„ 285. **Bystra**, pow. *gorlicki*, kier. Jan Walter naucz., dzieł 104 wartości 21 złr. 72 ct.

„ 286. **Nowy Sącz**, wypożyczalnia ruchoma, kier. ks. Ludwik Kozak wik., dzieł 121 wart. 30 złr. 87 ct.

„ 287. **Słupia**, pow. *limanowski*, kier. Aleks. Dydyński wł. dóbr, dzieł 104 wartości 22 złr.

„ 288. **Dubiecko**, pow. *przemyski*, kier. Franc. Ficowski naucz., dzieł 116 wartości 27 złr. 71 ct.

„ 289. **Gruszów**, pow. *wielicki*, kier. ks. Andrzej Rudnicki prob., dzieł 110 wartości 22 złr. 45 ct.

„ 290. **Świniarsko**, pow. *nowosądecki*, przy Kółku roln., kier. Adam Czajka naucz., dzieł 136 wartości 33 złr. 49 ct.

„ 291. **Równe**, pow. *krośnieński*, kier. Piotr Litarowicz naucz., dzieł 108 wart. 20 złr 26 ct.

„ 292. **Sędziszów**, pow. *ropczycki*, przy Kółku roln., kier. Józef Szczepanik naucz., dzieł 155 wart. 39 złr. 77 ct.

„ 293. **Rosochowaciec**, pow. *podhajecki*, przy Kółku roln., kier. Karol Jabłoński naucz., dzieł 144 wartości 34 złr. 28 ct.

„ 294. **Sucha**, pow. *żywiecki*, kier. Antoni Rudnicki naucz., dzieł 214 wartości 58 złr. 35 ct.

„ 295. **Gologóry**, pow. *złoczowski*, przy Kółku roln., kier. Emil Buchert organista, dzieł 129 wart. 30 złr. 59 ct.

„ 296. **Nozdrzec**, pow. *brzozowski*, przy Kółku roln, kier. ks. Stan. Schenker prob. dzieł 100 wart. 15 złr. 50 ct.

„ 297. **Domcsławice**, pow. *brzeski*, kier. Ant. Glodt naucz., dzieł 103 wartości 18 złr. 24 ct.

„ 298. **Zawadka**, pow. *jasielski*, kier. Helena Strzelbicka wł. dóbr, dzieł 100 wartości 17 złr. 95 ct.

„ 299. **Cięcina** (przeniesiona z Węgierskiej górki), pow. *żywiecki*, kier. Tomasz Ślusarek naucz., dzieł 130 wart. 31 złr. 65 ct.

„ 300. **Sułkowice**, pow. *myślenicki*, kier. Wojciech Kalinowski naucz., dzieł 132 wartości 30 złr. 82 ct.

„ 301. **Jasienica**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Jan Strzelec wł. realn., dzieł 114 wart. 26 złr. 43 ct.

„ 302. **Stara wieś**, pow. *limanowski*, przy Kółku roln., kier. ks. Kaz. Łazarski prob., dzieł 110 wart. 26 złr. 18 ct.

„ 303. **Limanowa**, pow. *limanowski*, kier. Jakób Bulanda wł. realn., dzieł 142 wartości 36 złr. 6 ct.

Nr. 304. **Jaworzno***), pow. *chrzanowski*, dzieł 152 wart. 54 złr.
„ 305. **Andrychów**, pow. *wadowicki*, kier. Michał Mrugacz naucz., dzieł 239 wart. 73 złr. 86 ct.
„ 306. **Zawoja**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Michał Baziński naucz, dzieł 255 wartości 75 złr. 36 ct.
„ 307. **Swoszowice**, pow. *wielicki*, przy Kółku roln., kier. Floryan Kotowski naucz., dzieł 104 wart 28 złr. 11 ct.
„ 308. **Stojanów**, pow. *Kamionka strumiłowa*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Szuber prob, dzieł 154 wart. 41 złr. 44 ct.
„ 309. **Wróblowice**, pow. *tarnowski*, kier Jędrzej Dulian naucz., dzieł 167 wart. 43 złr. 94 ct.
„ 310. **Klikowa**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Henryk Woelfle naucz., dzieł 171 wart. 55 złr. 47 ct.
„ 311. **Wolowice**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Kuźma naucz., dzieł 132 wart. 31 złr. 75 ct.
„ 312. **Stronie**, pow. *limanowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Marszałkowicz naucz., dzieł 135 wart. 33 złr. 30 ct.
„ 313. **Giedlarowa**, pow. *łańcucki*, kier. Zdzisław Babka naucz., dzieł 136 wartości 33 złr. 87 ct.
„ 314. **Drohobyczka**, pow. *przemyski*, kier. Karol Jakubowski naucz., dzieł 109 wart. 21 złr. 84 ct.
„ 315. **Tluste**, pow. *Zaleszczyki*, kier. Józef Świderski aptekarz, dzieł 202 wartości 62 złr. 4 ct.
„ 316. **Jawornik ruski**, pow. *dobromilski*, przy Kółku roln., kier. Wawrzyniec Władyga, dzieł 111 wart 23 złr. 4 ct.
„ 317. **Jaroszowice**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Aleksy Bocheński prob., dzieł 162 wart. 43 złr. 90 ct.
„ 318. **Tomice**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Aleksy Bocheński prob., dzieł 152 wart. 38 złr. 90 ct.
„ 319. **Zawadka**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Aleksy Bocheński prob., dzieł 156 wart. 38 złr. 90 ct.
„ 320. **Targowisko**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Andrzej Wyczesany naucz., dzieł 103 wart. 17 złr. 75 ct.
„ 321. **Wrocanka**, pow. *krośnieński*, przy Kółku roln., kier. Józef Mercik naucz., dzieł 108 wart. 24 złr. 61 ct.
„ 322. **Osiek**, pow. *jasielski*, przy Kółku roln., kier. Wojciech Reymann naucz., dzieł 114 wart. 27 złr. 63 ct.
„ 323. **Paszyn**, pow. *nowosądecki*, kier. Marya Karasińska naucz., dzieł 107 wart. 24 złr. 64 ct.
„ 324. **Zawada**, pow. *nowosądecki*, kier. Jan Antosz gosp., dzieł 107 wartości 24 złr. 64 ct.
„ 325. **Dąbrówka polska**, pow. *nowosądecki*, kier. Józef Kościsz gosp., dzieł 139 wart. 37 złr. 64 ct.
326. **Nadbrzezie**, pow *tarnobrzeski*, kier. Franciszek Siwek gosp., dzieł 101 wart. 19 złr. 73 ct.
„ 327. **Sokolniki**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Jan Michalik naucz., dzieł 101 wart. 19 złr. 73 ct.
„ 328. **Turbia**, pow. *tarnobrzeski*, kier. Tomasz Prażniewski naucz, dzieł 101 wart. 19 złr. 73 ct.
„ 329. **Baranów**, pow. *tarnobrzeski*, kier. Piotr Sara naucz, dzieł 155 wartości 43 złr. 91 ct.
„ 330. **Tarnowiec**, pow. *jasielski*, kier. ks. Jan Puzon prob., dzieł 117 wartości 38 złr. 96 ct.
„ 331. **Toporzysko**, pow. *myślenicki*, kier. Józef Kłapa naucz., dzieł 131 wart. 33 złr. 75 ct.

---

*) Czytelnię tę założył Wydział w roku 1891 w miejsce Czytelni w Sierszy, którą jak w Sprawozdaniu z r. 1890 nadmieniono, odstąpił na własność Administracyi dóbr Andrzeja hr. Potockiego za zwrotem kosztów.

Nr. 332. **Padew narodowa,** pow. *mielecki,* przy Kółku roln., kier. Józef Maziarski naucz., dzieł 118 wart. 29 złr. 50 ct.

„ 333. **Zarzecze,** pow. *nisiecki,* przy Kółku roln., kier. Dyonizy Martyni sekr. Kółka roln., dzieł 110 wart. 30 złr. 81 ct.

„ 334. **Kasina wielka,** pow. *limanowski,* przy Kółku roln., kier. Karol Orzechowski naucz., dzieł 114 wart. 29 złr. 16 ct.

„ 335. **Krosno,** pow. *limanowski,* przy Kółku roln., kier. Jan Stach naucz., dzieł 110 wart. 30 złr. 81 ct.

„ 336. **Wesola,** pow. *brzozowski,* przy Kółku roln., kier. Leon Magierowski naucz., dzieł 121 wart. 29 złr. 4 ct.

„ 337. **Rudna wielka,** pow. *rzeszowski,* kier. Piotr Dobrowolski naucz., dzieł 210 wart. 57 złr. 26 ct.

„ 338. **Lipnik,** pow. *wielicki,* kier. Władysław Różycki naucz., dzieł 98 wart. 23 złr. 71 ct.

„ 339. **Przewóz,** pow. *wielicki,* kier. Józef Okoń gospodarz, dzieł 92 wartości 18 złr. 71 ct.

„ 340. **Lednica górna,** pow. *wielicki,* kier. Wojciech Nowak gosp., dzieł 105 wart. 25 złr. 89 ct.

„ 341. **Łaskowa,** pow. *limanowski,* kier. Jan Pytel gosp., dzieł 102 wartości 24 złr. 61 ct.

„ 342. **Posada olchowska,** pow. *sanocki,* kier. Władysław Sygnarski naucz., dzieł 116 wart. 32 złr. 60 ct.

„ 343. **Brzesko,** pow. *brzeski,* kier. Stanisław Domasiewicz przew. kasyna miej., dzieł 129 wart. 43 złr. 58 ct.

„ 344. **Zagorzyn,** pow. *nowosądecki,* kier. Jan Myjak gospodarz, dzieł 135 wartości 36 złr. 55 ct.

„ 345. **Pruchnik polski,** pow. *jarosławski,* kier. Jan Feresz przewodn. czytelni polsk., dzieł 124 wart. 41 złr. 66 ct.

„ 346. **Lubaczów,** pow. *cieszanowski,* kier. ks. Jan Stojak wik., dzieł 221 wartości 53 złr. 61 ct.

„ 347. **Binarowa,** pow. *gorlicki,* kier. Jan Zabawka naucz., dzieł 199 wartości 58 złr. 66 ct.

„ 348. **Milówka,** pow. *żywiecki,* kier. ks. Andrzej Woźny wik., dzieł 239 wartości 73 złr. 87 ct.

„ 349. **Czudec,** pow. *rzeszowski,* kier. ks. Józef Witkowski prob., dzieł 103 wart. 22 złr. 19 ct.

„ 350. **Gawluszowice,** pow. *mielecki,* przy Kółku roln., kier. ks. Franciszek Pałka wik., dzieł 128 wart. 32 złr. 43 ct.

„ 351. **Baryczka,** pow. *rzeszowski,* kier. Jerzy Zajchowski naucz., dzieł 119 wart. 24 złr. 91 ct.

„ 352. **Stale,** pow. *tarnobrzeski,* kier. Sylwester Witoszyński naucz., dzieł 113 wart. 25 złr. 32 ct.

„ 353. **Mrzygłód,** pow. *sanocki,* kier. Rudolf Pochmarski naucz., dzieł 125 wartości 30 złr. 35 ct.

„ 354. **Pleszów,** pow. *krakowski,* kier. Kazim. Zimowski naucz., dzieł 136 wart. 38 złr. 22 ct.

„ 355. **Czarny Dunajec,** pow. *nowotargski,* przy Kółku roln., kier. Wincenty Bieroński naucz., dzieł 133 wart. 36 złr. 49 ct.

„ 356. **Dylągowa,** pow. *brzozowski,* kier. ks. Ludwik Ligęza, dzieł 165 wartości 48 złr. 43 ct.

„ 357. **Gumniska Fox,** pow. *ropczycki,* kier. ks. Józef Jarzębiński, dzieł 136 wart. 32 złr. 38 ct.

„ 358. **Jodłowa,** pow. *pilznieński,* przy Kółku roln., kier. Stanisław Tułecki naucz., dzieł 210 wartości 61 złr. 11 ct.

„ 359. **Korzenna,** pow. *grybowski,* kier. ks. Jan Markiewicz prob., dzieł 127 wartości 29 złr.

„ 360. **Turaszówka,** pow. *krośnieński,* przy Kółku roln., kier. Antoni Sankiewicz, dzieł 127 wartości 29 złr.

„ 361. **Bolesław,** pow. *dąbrowski,* kier. ks. Józef Pabian prob., dzieł 122 wartości 25 złr. 63 ct.

Nr. 362. **Wietrzychowice**, pow. *dąbrowski*, kier. ks Jan Pilch prob., dzieł 121 wartości 27 złr. 46 ct.

„ 363. **Krzeszowice**, pow. *chrzanowski*, kier. Stanisław Pollaczek, dzieł 227 wartości 69 złr. 98 ct.

„ 364. **Borzęcin**, pow *brzeski*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Oświecimski prob., dzieł 134 wart. 31 złr. 85 ct.

„ 365. **Dębina**, pow. *łańcucki*, kier. Andrzej Turek, dzieł 107 wartości 24 złr. 46 ct.

„ 366. **Mikluszowice**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Edward Wróblewski naucz., dzieł 137 wart. 35 złr. 74 ct.

„ 367. **Lipnica wielka**, pow. *grybowski*, kier. Wawrzyniec Michalski naucz., dzieł 130 wartości 31 złr. 23 ct.

„ 368. **Chrzanów**, pow. *chrzanowski*, przy Kółku roln., kier. Franc. Urbańczyk inżynier, dzieł 151 wart. 40 złr. 66 ct.

„ 369. **Woźniki**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln., kier. ks. Piotr Grębosz prob., dzieł 124 wartości 28 złr. 38 ct.

„ 370. **Glinik**, pow. *ropczycki*, kier. Konstanty Pająk naucz., dzieł 105 wart. 21 złr. 49 ct.

„ 371. **Rokietnica**, pow. *jarosławski*, przy Kółku roln., kier. Jan Przybyłowicz naucz.. dzieł 111 wart. 24 złr. 40 ct.

„ 372. **Brzezowa**, pow. *wielicki*, przy Kółku roln., kier. Wojciech Majka naucz., dzieł 127 wart. 31 złr. 37 ct.

„ 373. **Żeleźnikowa**, pow. *nowosądecki*, kier. ks. Paweł Jende prob., dzieł 121 wartości 26 złr. 76 ct.

„ 374. **Zbikowice**, pow. *nowosądecki*, kier. Jan Rembilas radny, dzieł 119 wart. 30 złr. 40 ct.

„ 375. **Jeziorzany**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Tomasz Ryba wójt, dzieł 116 wart. 27 złr.

„ 376. **Jelna**, pow. *nowosądecki*, kier. Józef Węgrzyn naucz., dzieł 108 wartości 23 złr. 30 ct.

„ 377. **Pnikut**, pow. *mościski*, kier. Jan Filip naucz., dzieł 114 wartości 29 złr. 60 ct.

„ 378. **Brzezie**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., dzieł 142 wart. 38 złr. 60 ct.

„ 379. **Morawsko**, pow. *jarosławski*, kier. Jan Duda, dzieł 116 wartości 27 złr. 40 ct.

„ 380. **Toustobaby**, pow. *podhajecki*, kier. ks. Jan Golczewski prob., dzieł 153 wart. 42 złr. 90 ct.

„ 381. **Bekersdorf**, pow. *podhajecki*, przy Kółku roln., kier. Władysław Zrogowski naucz., dzieł 156 wart. 44 złr. 50 ct.

„ 382. **Sokolów**, pow. *podhajecki*, kier. Daniel Buda rządca, dzieł 135 wartości 35 złr. 10 ct.

„ 383. **Nowa Wieś szlachecka**, pow. *krakowski*, kier. Kamila Piekarska naucz., dzieł 121 wart. 27 złr. 40 ct.

„ 384. **Wadów**, pow. *krakowski*, kier. Jan Kempa gosp., dzieł 83 wartości 16 złr. 10 ct.

„ 385. **Ochotnica**, pow. *nowotargski*, kier. Józef Głuc naucz., dzieł 189 wart. 48 złr. 15 ct.

„ 386. **Kupno**, pow. *kolbuszowski*, przy Kółku roln.. kier. Jan Siekierski naucz., dzieł 121 wart. 29 złr. 40 ct.

„ 387. **Długie**, pow. *sanocki*, kier. Jan Józefowicz naucz., dzieł 108 wartości 26 złr. 25 ct.

„ 388. **Pisarowce**, pow. *sanocki*, kier. Marceli Ochęduszko uaucz., dzieł 112 wart. 27 złr. 40 ct.

„ 389. **Jodłówka**, pow. *tarnowski*, kier. ks. Władysław Amelikowski, dzieł 182 wart. 54 złr.

„ 390. **Bielcza**, pow. *brzeski*, kier. Antoni Smoluchowski naucz., dzieł 115 wartości 27 złr. 10 ct.

„ 391. **Modlnica**, pow. *krakowski*, kier. ks. Antoni Konopiński, dzieł 143 wart. 38 złr. 10 ct.

Nr. 392. **Dzikowice**, pow. *kolbuszowski*, kier. Jakób Gronek naucz., dzieł 150 wart. 43 złr. 40 ct.

„ 393. **Ostrowy Tuszowskie**, pow. *kolbuszowski*, kier. Jan Wójcik naucz., dzieł 111 wart. 24 złr. 30 ct.

„ 394. **Przedbórz**, pow. *kolbuszowski*, kier. Zdzisław Kozian naucz., dzieł 112 wart. 26 złr. 20 ct.

„ 395. **Stobierna**, pow. *ropczycki*, kier. Józef Matłok, ochronka, dzieł 113 wart. 27 złr. 10 ct.

„ 396. **Rączna**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Roman Staszel naucz., dzieł 117 wart. 34 złr.

„ 397. **Godowa**, pow. *rzeszowski*, przy Kółku roln., kier. Józef Świątecki naucz., dzieł 142 wart. 46 złr. 60 ct.

„ 398. **Krasne**, pow. *rzeszowski*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Broda, dzieł 142 wart. 42 złr. 50 ct.

„ 399. **Słocina**, pow. *rzeszowski*, kier. Andrzej Kupka naucz., dzieł 141 wart. 40 złr.

„ 400. **Trzebownisko**, pow. *rzeszowski*, kier. Władysław Guzik naucz., dzieł 129 wart. 35 złr. 50 ct.

„ 401. **Łukowica**, pow. *limanowski*, kier. ks. Szczepan Kossak, dzieł 117 wartości 28 złr.

„ 402. **Trzcieniec**, pow. *mościski*, kier. Władysław Obst naucz., dzieł 141 wartości 42 złr.

„ 403. **Głuchów**, pow. *łańcucki*, kier. ks. Julian Krzyżanowski, dzieł 108 wartości 27 złr.

„ 404. **Krzywaczka**, pow. *myślenicki*, kier. Feliks Gatlik, dzieł 135 wartości 40 złr. 30 ct.

„ 405. **Przytkowice**, pow. *wadowicki*, kier. Wilhelm Malcher naucz., dzieł 100 wart. 26 złr. 70 ct.

„ 406. **Kaszów**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. Wojciech Ślósarz naucz., dzieł 108 wart. 30 złr.

„ 407. **Maków**, pow. *myślenicki*, kier. ks. Karol Harsche prob., dzieł 226 wart. 72 złr. 50 ct.

„ 408. **Łyczana**, pow. *nowosądecki*, kier. ks. Jan Markiewicz proboszcz, dzieł 97 wartości 26 złr.

„ 409. **Paszczyna**, pow. *ropczycki*, przy Kółku roln., kier. Jan Piątek naucz., dzieł 116 wart. 40 złr.

„ 410. **Żurawiczki**, pow. *jarosławski*, kier. Klaudya Dewicz naucz., dzieł 101 wart. 24 złr. 50 ct.

„ 411. **Dobrzechów**, pow. *rzeszowski*, kier. Paweł Zdun naucz., dzieł 92 wartości 30 złr. 40 ct.

„ 412. **Grodzisko**, pow. *rzeszowski*, kier. Walenty Stanisławczyk naucz., dzieł 92 wart. 30 złr. 40 ct.

„ 413. **Kozłówek**, pow. *jasielski*, kier. Ambroży Baczewski naucz., dzieł 92 wartości 30 złr. 40 ct.

„ 414. **Wysoka**, pow. *jasielski*, kier. Józef Pławecki naucz., dzieł 92 wartości 30 złr. 40 ct.

„ 415. **Olesko**, pow. *złoczowski*, kier. ks. Marceli Piątkowski, dzieł 221 wartości 61 złr.

„ 416. **Wyszatyce**, pow. *przemyski*, kier. Marya Kraińska wł. dóbr, dzieł 206 wart. 63 złr. 50 ct.

„ 417. **Radomyśl**, pow. *mielecki*, kier. Józef Łączak naucz., dzieł 179 wartości 53 złr.

„ 418. **Mielec**, pow. *mielecki*, kier. Józef Droba naucz., dzieł 196 wartości 68 złr.

„ 419. **Wojsław**, pow. *mielecki*, kier. Józef Wilk naucz., dzieł 135 wartości 41 złr. 50 ct.

„ 420. **Trzciana**, pow. *mielecki*, kier. Marcin Domosławski naucz., dzieł 109 wartości 22 złr.

„ 421. **Rzędzianowice**, pow. *mielecki*, kier. Jan Martusiewicz, dzieł 104 wartości 21 złr.

Nr. 422. **Wola mielecka i Podleszany**, pow. *mielecki*, kier. Edward Hodbod naucz., dzieł 115 wart. 23 złr.

„ 423. **Książnice**, pow. *mielecki*, kier. Bolesław Piotrowski naucz., dzieł 102 wartości 21 złr.

„ 424. **Borowa**, pow. *mielecki*, kier. Jan Batko naucz., dzieł 113 wart. 25 złr.

„ 425. **Dulcza mała**, pow. *mielecki*, kier. Połomski naucz., dzieł 110 wartości 22 złr.

„ 426. **Trzcinica**, pow. *jasielski*, kier. ks. Józef Dybaś prob., dzieł 175 wartości 48 złr.

„ 427. **Cieklin**, pow. *jasielski*, kier. ks. Mikołaj Dzierzyński prob., dzieł 134 wartości 31 złr.

„ 428. **Wieprz**, pow. *wadowicki*, kier. ks. Jan Szewczyk wik., dzieł 160 wartości 47 złr.

„ 429. **Zebrzydowice**, pow. *wadowicki*, kier. Józef Pałosz naucz., dzieł 113 wartości 23 złr.

„ 430. **Brzozów**, pow. *brzozowski*, kier. ks Antoni Kostecki wik., dzieł 175 wartości 54 złr.

„ 431. **Jakóbkowice**, pow. *nowosądecki*, kier. Józef Kalisz organ., dzieł 105 wartości 23 złr.

„ 432. **Wola batorska**, pow. *bocheński*, kier. Maciej Jarzyna naucz., dzieł 107 wartości 22 złr.

„ 433. **Smolarzyn**, pow. *łańcucki*, kier. Walenty Orłoś gospod., dzieł 61 wart 10 złr. 50 ct.

„ 434. **Kolbuszowa dolna**, pow. *kolbuszowski*, kier. ks. Jan Wójcik wik., dzieł 152 wartości 45 złr.

„ 435. **Bażanówka**, pow. *sanocki*, kier. Stanisław Kulikowski naucz, dzieł 105 wart. 21 złr.

„ 436. **Sanok**, pow. *sanocki*, kier. Leopold Biega naucz., dzieł 161 wartości 65 złr.

„ 437. **Zarszyn**, pow. *sanocki*, kier. Antoni Dębowski naucz., dzieł 150 wartości 45 złr.

„ 438. **Iskrzynia**, pow. *krośnieński*, przy Kółku rol., kier. Stanisław Kielar wójt. dzieł 98 wartości 20 złr.

„ 439. **Dojazdów**, pow. *krakowski*, kier. Maksymilian Korczowski naucz., dzieł 103 wart. 22 złr.

„ 440. **Roztoka**, pow. *limanowski*, kier. Franciszek Kozak naucz., dzieł 104 wartości 22 złr.

„ 441. **Przyłęk**, pow. *kolbuszowski*, kier. Antoni Jakubas naucz., dzieł 105 wart. 23 złr.

„ 442. **Pustynia**, pow. *ropczycki*, kier. Edward Pietruszewski naucz., dzieł 107 wart. 23 złr. 50 ct.

„ 443. **Wojnarowa**, pow. *grybowski*, przy Kółku roln., kier. Stanisław Steinhof przew. Kółka rol., dzieł 78 wart. 18 złr.

„ 444. **Prądnik czerwony**, pow. *krakowski*, kier. Antoni Tabor naucz, dzieł 120 wartości 28 złr.

„ 445. **Grzegórzki**, pow. *krakowski*, kier. Jan Wojtyga naucz., dzieł 138 wartości 32 złr.

„ 446. **Zelków**, pow. *krakowski*, kier. Mikołaj Nowiński gospodarz, dzieł 83 wartości 19 złr.

„ 447. **Chabówka**, pow. *nowotarski*, dzieł 78 wartości 17 złr.

„ 448. **Dołęga**, pow. *brzeski*, kier. Franciszek Sobota gospod., dzieł 106 wartości 26 złr.

„ 449. **Trzciana**, pow. *rzeszowski*, kier. Piotr Miaskowski naucz., dzieł 106 wartości 23 złr. 50 ct.

„ 450. **Jawornik polski**, pow. *rzeszowski*, kier. Antoni Gutkowski naucz., dzieł 124 wartości 28 złr.

„ 451. **Wydrna**, pow. *brzozowski*, kier. Adam Froń naucz., dzieł 101 wartości 24 złr.

„ 452. **Dydnia**, pow. *brzozowski*, kier. Stanisław Bienia naucz., dzieł 101 wartości 24 złr.

Nr. 453. **Zborowice**, pow. *grybowski*, kier. Wincenty Wawro naucz., dzieł 100 wartości 24 złr.
„ 454. **Rycerka dolna**, pow. *żywiecki*, kier. Gustaw Herrglotz, dzieł 102 wartości 25 złr.
„ 455. **Czchów**, pow. *brzeski*, kier. Michał Nieć naucz., dzieł 155 wartości 46 złr.
„ 456. **Wola radziszowska**, pow. *myślenicki*, kier. Józef Wołoch naucz., dzieł 123 wart. 31 złr.
„ 457. **Zielonka**, pow. *kolbuszowski*, kier. Władysław Krzywka naucz., dzieł 117 wartości 30 złr.
„ 458. **Zbyszyce**, pow. *nowosądecki*, kier. Jan Kosiaty naucz., dzieł 114 wartości 29 złr.
„ 459. **Odrzykoń**, pow. *krośnieński*, kier. ks. Stanisław Gliwa proboszcz, dzieł 189 waetości 54 złr.
„ 460. **Mników**, pow. *krakowski*, kier. Antonina Munkacsy naucz., dzieł 157 wartości 48 złr.
„ 461. **Tonie**, pow. *krakowski*, kier. Stanisława Pelczar naucz., dzieł 120 wartości 27 złr.
„ 462. **Lutoryż**, pow. *rzeszowski*, kier. Maryan Sernicki naucz., dzieł 144 wartości 39 złr. 50 ct.
„ 463. **Cikowice**, pow. *bocheński*, kier. Franciszek Kołodziej naucz., dzieł 124 wartości 24 złr.
„ 464. **Pierzchów**, pow. *bocheński*, kier. Karol Chorąży naucz., dzieł 143 wartości 39 złr.
„ 465. **Kobiernice**, pow. *bialski*, przy Kółku roln. kier. Robert Kuhica naucz. dzieł 165 wartości 44 złr.
„ 466. **Słotwina**, pow. *żywiecki*, kier. Marya Bętkowska naucz., dzieł 135 wartości 33 złr.
„ 467. **Krzywcza uad Sanem**, pow. *przemyski*, przy Kółku roln. kier. Zygmunt Miaskowski naucz., dzieł 167 wartości 46 złr.
„ 468. **Albigowa**, pow. *łańcucki*, przy Kółku roln., kier. ks. Antoni Tyczyński proboszcz, dzieł 143 wartości 40 złr.
„ 169. **Wierzawice**, pow. *łańcucki*, kier. Zdzisław Misiewicz naucz., dzieł 135 wartości 33 złr.
„ 470. **Miejsce**, pow. *krośnieński*, kier. ks. Bronisław Markiewicz prob., dzieł 146 wartorci 42 złr.
„ 471. **Brzeźnica**, pow. *ropczycki*, kier. ks Tomasz Wroniewski proboszcz, dzieł 137 wartości 37 złr.
„ 472. **Ostrowy baranowskie**, pow. *kolbuszowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Wójcik naucz., dzieł 144 wartości 39 złr.
„ 473. **Siedlce**, pow *nowosądecki*, kier. Aleksander Koch naucz., dzieł 150 wartości 44 złr.
„ 474. **Chomranice**, pow. *nowosądecki*, przy Kółku roln. kier. ks. Józef Kumor wik., dzieł 195 wartości 61 złr.
„ 475. **Juszczyn**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln. kier. Jan Dyrcz naucz., dzieł 150 wartości 44 złr.
„ 476. **Frysztak**, pow. *jasielski*, kier. ks. Tomasz Stefanowski wik., dzieł 186 wartości 56 złr.
„ 477. **Jastkowice**, pow. *taлnobrzeski*, kier. Michał Bochniewicz naucz., dzieł 193 wartości 58 złr.
„ 478. **Niedźwiada**, pow. *ropczycki*, kier. Antoni Jacek naucz, dzieł 156 wartości 48 złr.
„ 479. **Czermin**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln. kier. ks. Franciszek Łukasiński wik, dzieł 141 wartości 41 złr.
„ 480. **Niebocko**, pow. *brzozowski*, kier. Władysław Pocałuń naucz., dzieł 142 wartości 42 złr.
„ 481. **Zawada**, pow. *ropczycki*, przy Kółku roln. kier. Jan Składzień rządca dóbr. dzieł 175 wartości 54 złr.
„ 482. **Ilkowice**, pow. *tarnowski*, kier. Antoni Matzenauer naucz., dzieł 131 wartości 32 złr.

Nr. 483. **Płoki**, pow. *chrzanowski*, kier. Michał Niedbała naucz., dzieł 183 wartości 34 złr.

„ 484. **Chrząstów**, pow. *mielecki*, przy Kółku roln., kier. Piotr Rec naucz., dzieł 171 wartości 52 złr.

„ 485. **Osielec**, pow. *myślenicki*, kier. Jan Bieleś naucz., dzieł 146 wartości 40 złr.

„ 486. **Markuszowa**, pow. *jasielski*, przy Kółku roln., dzieł 157 wartości 50 złr.

„ 487. **Kąclowa**, pow. *grybowski*, przy Kółku roln., kier. Stanisław Wojtalewicz naucz., dzieł 151 wartości 46 złr.

„ 488. **Łodygowice**, pow. *żywiecki*, przy Kółku roln., Franc. Mamak naucz., dzieł 177 wartości 56 złr.

„ 489. **Futoma**, pow. *rzeszowski*, kier. Marceli Kałamarz naucz., dzieł 144 wartości 43 złr.

„ 490. **Wysoka**, pow. *rzeszowski*, kier. Roman Bukata naucz., dzieł 158 wartości 50 złr.

„ 491. **Połomyja**, pow. *rzeszowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Wąsowicz naucz., dzieł 149 wartości 45 złr.

„ 492. **Bratkowice**, pow. *rzeszowski*, przy Kółku roln., kier. Antoni Weiss naucz., dzieł 164 wartości 42 złr.

„ 493. **Ochotnica nad Jamnem**, pow. *nowotarski*, kier. Józef Struzik naucz., dzieł 158 wartości 48 złr.

„ 494. **Oświęcim**, pow. *bialski*, kier. Stanisław Rzeszodko naucz., dzieł 249 wartości 90 złr.

„ 495. **Głowaczowa**, pow. *pilzneński*, przy Kółku roln., kier. Józef Krzyżak naucz., dzieł 140 wartości 43 złr.

„ 496. **Wiśnicz stary**, pow. *bocheński*, przy Kółku roln., kier. Franc. Wołek' naucz., dzieł 151 wartości 42 złr.

„ 497. **Buczków**, pow. *bocheński*, kier. Franciszek Szczepański naucz., dzieł 139 wartości 40 złr.

„ 498. **Skawica**, pow. *myślenicki*, przy Kółku roln., kier. Walenty Dyrcz naucz, dzieł 196 wartości 63 złr.

„ 499. **Koniuchy**, pow. *brzeżański*, kier. Władysław Janicki naucz., dzieł 135 wartości 31 złr.

„ 500. **Barwałd dolny**, pow. *wadowicki*, kier. Franciszek Podworski organista, dzieł 122 wartości 27 złr.

„ 501. **Siedliska**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Wojciech Chmielowski naucz., dzieł 152 wartości 45 złr.

„ 502. **Krzęcin**, pow. *wadowicki*, przy Kółku roln, kier. ks. Edward Śląski proboszcz, dzieł 132 wartości 40 złr.

„ 503. **Brzezinka**, pow. *bialski*, przy Kółku roln, kier. Antoni Bielewicz naucz., dzieł 151 wartości 45 złr.

„ 504. **Rzeszów**, wypożyczalnia przy domu karnym, kier. Józef Głuszkiewicz, prezydent sądu obwod. dzieł 169 wartości 60 złr.

„ 505. **Szczepanów**, pow. *brzeski*, przy Kółku roln., kier Franc. Skrzelowski, naucz., dzieł 190 wartości 32 złr.

„ 506. **Brzozowa**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kier. Jan Lewandowski naucz. dzieł 113 wartości 30 złr.

„ 507. **Wielka wieś**, pow. *brzeski*, kier. Stanisław Ziemba naucz., dzieł 117 wartości 32 złr.

„ 508. **Psary**, pow. *chrzanowski*, kier. Jan Kroczek naucz., dzieł 111 wartości 30 złr.

„ 509. **Sromowce**, pow. *nowotarski*, przy Kółku roln., kier. ks. Rafał Boryczewski exp., dzieł 107 wartości 29 złr.

„ 510. **Zarównie**, pow. *mielecki*, kier. Michał Pocieszyński naucz dzieł 104 wartości 28 złr.

„ 511. **Lubla**, pow. *jasielski*, przy Kółku roln. kier. Czesław Bogdalski naucz., dzieł 126 wartości 37 złr.

„ 512. **Podlipie**, pow. *dąbrowski*, kier. Wojciech Zawada naucz., dzieł 100 wartości 25 złr.

Nr. 513. **Nisko**, pow. *nisiecki*, kier. Wincenty Świtalski naucz., dzieł 230 wartości 80 złr.

„ 514. **Kobyle**, pow. *bocheński*, kier. Władysław Daniec naucz., dzieł 101 wartości 25 złr.

„ 515. **Tyrawa wołoska**, pow. *sanocki*, kier. Stanisław Niedzielski naucz., dzieł 151 wartości 50 złr.

„ 516. **Dąbrówka wisłocka**, pow. *mielecki*, kier. Henryk Płaszewski naucz., dzieł 110 wartości 34 złr.

„ 517. **Siemiechów**, pow. *tarnowski*, przy Kółku roln., kiernw. ks. Wojciech Młyniec prob., dzieł 115 wartości 35 złr.

„ 518. **Turka**, pow. *turecki*, kier. ks. Władysław Tryczyński wik., dzieł 200 wartości 65 złr.

„ 519. **Wola bliższa**, pow. *łańcucki*, kier. Michał Grudziński naucz., dzieł 85 wartości 25 złr.

„ 520. **Bibice**, pow. *krakowski*, kier. Józef Rogoziński naucz., dzieł 100 wartości 28 złr.

„ 521. **Bolechowice**, pow. *krakowski*, przy Kółku roln., kier. ks. Józef Kania wik., dzieł 102 wartości 30 złr.

„ 522. **Tenczynek**. pow. *chrzanowski*, kier. Stanisław Gustawski, kierow. fabr., dzieł 153 wartości 46 złr.

„ 523. **Krysowice**, pow. *mościski*, kier. Zygmunt Solkowski właśc. fabr., dzieł 137 wartości 40 złr.

„ 524. **Dębno**, pow. *brzeski*, przy Kółku roln., kier. ks. Jan Bobczyński prob. dzieł 128 wartości 35 złr.

„ 525. **Bar**, pow. *grodecki*, przy Kółku roln., kier. Mikołaj Sereda naucz., dzieł 106 wartości 28 złr.

„ 526. **Sobów**, pow. *tarnobrzeski*, przy Kółku roln., kier. Mibhał Wargala naucz., dzieł 128 wartości 35 złr.

„ 527. **Dembna**, pow. *sanocki*, kter. Bronisława Konopka naucz., dzieł 69 wartości 26 złr.

„ 528. **Chełm**, pow. *myślenicki*, kier. Wojciech Hajduk wójt, dzieł 60 wartości 17 złr.

„ 629. **Wiewiórka**, pow. *pilzneński*, kier. Stanisław Wilkowicz naucz., dzieł 81 wartości 21 złr.

Czytelnie NN. 1 do 29 założono w latach 1882 i 1883, czytelnie NN. 30, 31 i wypożyczalnie NN. 32 do 36 w r. 1884, czytelnie NN. 37 do 50 w r. 1885, czytelnie NN. 51 do 68 w r. 1886, czytelnie NN. 69 do 100 w r. 1887, czytelnie NN. 101 do 137 w r. 1888, czytelnie NN. 138 do 196 w r. 1889, czytelnie NN. 197 do 303 w r. 1890, czytelnie NN. 304 do 410 w r. 1891, **czytelnie NN. 411 do 512 w r. 1892**, resztę zaś od NN. 513 do 529 w I. półroczu 1693 r.

W roku 1892 zasilono czytelnie NN. 19. 25, 27, 36, 45, 48. 57, 72, 76, 77, 81, 88, 103, 106, 108, 116, 119. 126, 127, 130, 131, 133, 138. 140, 144, 147, 151, 156, 158, 159, 160, 161, 168, 178, 192, 197, 210, 211, 213, 225, 226, 227, 239. 256, 258, 265, 273, 275, 276, 277, 294, 305, 306, 309, 310, 317, 318, 319, 331, 337, 347, 348. 358, 363, 389, 407, 415, 416, 459, 460, 461 dziełami w ilości 5.650 wartości 1767 złr. 24 ct., zaś w I. półroczu 1893 zasilono czytelnie NN. 11, 26, 30, 79, 90. 91. 96, 98, 109, 112, 122, 123. 124, 132, 145, 146, 148, 154, 162, 164, 167, 170, 171, 181, 189, 195, 196, 234, 240, 241, 242, 245, 247, 248, 249, 263. 266, 267, 290, 312, 325, 344. 354, 357, 366, 374, 404, 406, 426, 448, i 474 dziełami w ilości 2522 wartości 956 złr.

Do 31 grudnia 1892
wysłano do czytelń dzieł 75.816 wartości 20.650 złr. 48 ct. w darze 6895 dzieł
W I. półroczu 1893
wysłano do czytelń dzieł 4 348 „ 1.496 „ — „ „ 464 „

Do 30 czerwca 1893
wysłano do czytelń dzieł 80.164 wartości 22.146 złr. 48 ct. w darze 7.357 dzieł

Ogółem wysłano 87.523 dzieł.

Wykaz czytelń według powiatów:

1. Biała	24
2. Bochnia	24
3. Brzesko	16
4. Brzeżany	1
5. Brzozów	9
6. Chrzanów	17
7. Cieszanów	1
8. Dąbrowa	10
9. Dobromil	3
10. Gorlice	8
11. Gródek	1
12. Grybów	10
13. Jarosław	6
14. Jasło	11
15. Kamionka strumiłowa	1
16. Kolbuszowa	10
17. Kołomyja	1
18. Kraków miasto	8
19. Kraków powiat	37
20. Krosno	12
21. Limanowa	15
22. Łańcut	17
23. Mielec	27
Do przeniesienia	269

Z przeniesienia	269
24. Mościska	4
25. Myślenice	30
26. Nisko	8
27. Nowy Sącz	21
28. Nowy Targ	15
29. Pilzno	5
30. Podhajce	6
31. Przemyśl	5
32. Ropczyce	20
33. Rzeszów	22
34. Sanok	13
35. Tarnobrzeg	18
36. Tarnopol	1
37. Tarnów	14
38. Turka	1
39. Wadowice	24
40. Wieliczka	36
41. Zaleszczyki	1
42. Zbaraż	1
43. Złoczów	2
44. Żywiec	13
Razem	529

TRZECIE SPRAWOZDANIE
dyrekcyi szkoły dla sług płci żeńskiej
w Krakowie
za rok szkolny 1892/3.

I.

Szkoła założona przez krak. Tow. oświaty ludowej na mocy reskr. wys. Rady szkoln. kraj. z dnia 15 Stycznia 1890 r. l. 557, otwartą została w dniu 9 marca 1890 r. w zabudowaniu szkoły miejskiej na Smoleńsku.

Wpisy do szkoły

odbyły się w upłynionym roku szk. w dniu 11 września, a naukę rozpoczęto w dniu 18 września 1892 r

II.
Grono nauczycielskie.

Dyrcktor: Julian Maciołowski.
Katecheta: Ks. Teofil Flis.
Nauczycielki: Augusta Stypkowska, Emilia Wyrobiszowna, Mieczysława Śleczkowska, Aleksandra Bukowska, Paula Spławińska, Balbina Kulowna, Marya Kośmińska, Jadwiga Wandasiewiczówna, Eugenia Borkowska, Jadwiga Majewska, Janina Halauska, Helena Donhäuser, Wanda Odrzywolska, Zofia Zgórkowna.

III.
Statystyka uczennic.

1. Liczba uczennic wpisanych i uczęszczających:

Oddział	Grupa	wpisanych	uczęszczających	przestało uczęszczać	% frekwencyi	UWAGA
I.	A	80	61	19	76%	
I.	B	72	38	34	53%	
II.	A	79	48	31	61%	
II.	B	39	30	9	77%	
III.		28	13	15	46%	
Razem		298	190	108	63%	

2. Wiek uczennic:

Oddział	Grupa	niżej 20 lat	wyżej 20 lat	Razem	U W A G A
I.	A.	40	40	80	Najmłodsza uczennica liczyła lat 11, najstarsza 48.
I.	B.	23	49	72	
II.	A.	29	50	79	
II.	B.	12	27	39	
III.		13	15	28	
Razem		117	181	298	

3. Wyznanie Wszystkie uczennice należały do wyznania rzymsko-katolickiego.

IV.
Czas nauki.

Od dnia 18 września 1892 do dnia 4 czerwca 1893 r. były w upłynionym roku szkolnym ogółem 33 lekcye niedzielne; każda lekcya trwała od godziny 3 do 5 po południu, tj. 2 godziny, a więc było w całym roku szkolnym 66 godzin nauki.

V.
Nauka.

W myśl § 12 Statutu szkoln. udzielano każdej niedzieli we wszystkich oddziałach następujących przedmiotów:

religii . . . . $^1/_2$ godziny
języka polskiego wraz z gospodarstwem . $^3/_4$ „
rachunków . . . . $^1/_2$ „
śpiewu . . . . $^1/_4$ „

Razem 2 godziny.

Zakres nauki był następujący:

A. W oddziale I (grupa A i B).

Z religii: Utrwalono i uzupełniono znajomość prawd wiary i przykazań boskich.

Z języka polskiego: Uczono czytania i pisania na podstawie elementarza. *W grupie A* wyuczono małego alfabetu (czytanie i pisanie grafiki); w *grupie B* poznano oba alfabety, mały i wielki; czytano następnie ustępy zwięzłe z elementarza. W obu grupach służył dyktat i odpisywanie ustępów jako ćwiczenie piśmienne.

Z rachunków: W obu grupach rozwiązywano praktyczne zagadnienia przeważnie z pamięci w zakresie liczby 100.

Ze śpiewu: Wyuczono śpiewania powszechnie używanych pieśni religijnych.

B. W oddziale II (grupa A i B).

Z religii: W obu grupach uczono religii wspólnie i wyczerpano następujący materyał: Wyjaśniono sześć prawd; dziesięć przykazań bożych; pięć przykazań kościelnych; przy wyjaśnianiu popierano rzecz przykładami z biblii starego i nowego testamentu.

Z języka polskiego: W *grupie A* czytano, wyjaśniano i opowiadano ustępy z książki p. t. „Książka do czytania dla nauki dopełniającej w szkołach ludowych. Część I.“ Chleb kamienny. Braterska miłość. Rozmaitość zajęć ludzkich. Sąsiedzi. Św. Izydor. Módl się i pracuj! Dręczyciel zwierząt. Pięciu męczenników Kazimierskich. Święta Kinga. O dobrym i złym parobku. Poświęcenie Joasi. Kowal Młoteczek. Wędrówka sumienia.

W *grupie B* czytano, wyjaśniano i opowiadano z tej samej książki ustępy: Pięciu męczenników Kazimierskich. Św. Izydor. Kmieć królem. O złym i dobrym parobku. O rybach galicyjskich. Wyjazd do Ameryki. Ojczyzna i ojcowizna. Prawa i obowiązki. Osada w Woli Amerykańskiej. Chrystus Pan między ubogimi. O układaniu pism w ogólności. O listach. Zewnętrzna forma listu. Módl się i pracuj! Trzej przyjaciele.

W obu grupach uczyły się uczennice pisać. Poznały mały i wielki alfabet pisany w wyrazach i zdaniach. Następnie w krótkich odpowiedziach na dane pytania ćwiczyły się w piśmiennem wyrażeniu myśli. Za temat do tych ćwiczeń służyły zajęcia i obowiązki uczennic. Wreszcie praktycznie zaznajomiły się uczennice z układem zwykłego listu.

Z rachunków: W *obu grupach* rozwięzywano z pamięci i cyframi praktyczne zagadnienia w zakresie 1000.

Ze śpiewu. W obu grupach uprawiano wspólnie śpiew pieśni kościelnych.

C. W oddziale III.

Z religii: Wyłożono rzecz o artykułach wiary (rozbiór składu apostolskiego), o przykazaniach boskich i kościelnych oraz o sakramentach świętych.

Z języka polskiego:

a) Czytano i wyjaśniano z tej samej książki, jak w oddziale II., ustępy: Kazimierz Wielki. Chrystus Pan między ubogimi. Wyjazd do Ameryki. Ojczyzna a ojcowizna. Prawa i obowiązki. Osada w Woli amerykańskiej. Niedziela. Św. Kinga. Chleb kamienny. Wędrówka sumienia. Poświęcenie Joasi. Kraków. Pięciu męczenników Kazimierskich. Domowy złodziej. Cudowne ziółko. Jaką miarką mierzysz, taką ci odmierzą. Kmieć królem. Jan Sobieski gospodarzem. Górale tatrzańscy.

b) Z gospodarstwa domowego uczono: 1) o utrzymaniu porządku w pomieszkaniu, o utrzymaniu porządku w kuchni, przyczem podano przepisy praktyczne, dotyczące utrzymania w porządku sprzętów gospodarczych; 2) o praniu bielizny, różnych ko-

lorowych materyj i delikatnych tkanin; o zakupowaniu i przechowywaniu wiktuałów, przyczem podano sposób rozpoznawania dobroci środków pożywienia jak: mięso, drób, ryby, nabiał, jaja, mąka, kasza itp.; 4) o gotowaniu potraw mięsnych, jarzyn, legumin itp.; 5) o przyrządzaniu kawy, herbaty itp.

Ćwiczenia piśmienne były streszczeniem ustępów czytanych i pouczeń gospodarskich, a wreszcie praktyczne pisma, przedewszystkiem listy.

Z rachunków: Uprawiano rachunek pamięciowy i cyfrowy na praktycznych przykładach z zakresu potrzeb gospodarstwa domowego, przyczem pouczono o miarach i wagach oraz nowych monetach.

Ze śpiewu: Starano się osiągnąć czystość intonacyi i poprawność melodyi w powszechnie używanych pieśniach kościelnych i religijnych.

VI.
Ćwiczenia religijne.

Obok nauki religii udzielanej według planu w każdym oddziale osobno, odbywały się nadto przed Wielkanocą, przez trzy niedziele tj. 12. 19 i 26 marca rb. w kościele pp. Felicyanek na Smoleńsku nauki wielkopostne, mające na celu gruntowne przygotowanie uczennic do św. spowiedzi wielkanocnej. Nauki te wygłosił O. Wacław, kapucyn.

VII.
Wypożyczalnia książek do czytania.

Założona w myśl § 18 Statutu przez krak. Tow oświaty ludowej równocześnie z otwarciem szkoły, posiada obecnie na użytek uczennic 498 dziełek w 509 tomach.

VIII.
Przybory szkolne.

Mianowicie książki, tabliczki, zeszyty itp. otrzymują uczennice bezpłatnie z funduszów na ten cel przez Wydz. krak. Tow. ośw. lud. dostarczanych.

IX.
Uroczyste zakończenie roku szkolnego

odbyło się w dniu 11 czerwca 1893 r. o godzinie 3-ciej po południu w sali szkolnej na Smoleńsku, w obecności reprezentantów władz szkolnych i duchownych oraz Wydziału krak. Towarz. oświaty ludowej.

Po odśpiewaniu pieśni nabożnej zagaił uroczystość prezes krak. Tow. oświaty ludowej, ks. Kanonik Dr. Józef Pelczar. Następnie odpowiadały uczennice ze wszystkich przedmiotów w szkole nauczanych.

Po popisie złożył sprawozdanie roczne o stanie szkoły dyrektor Julian Maciołowski, poczem nastąpiło rozdanie nagród, udzielonych przez Wydział krak. Tow. oświaty ludowej w książeczkach kasy oszczędności na łączną kwotę 50 złr. oraz w książkach do nabożeństwa i do czytania. Znany krakowski filantrop i przyjaciel oświaty ludu, a członek Wydz. krak. Tow. oświaty lud., Ignacy Żółtowski, złożył na 5 nagród dla sług, które od założenia szkoły tj. od trzech lat wytrwale do niej uczęszczają, kwotę 10 złr. Wreszcie komisarz biskupi ks. Kan. Franc. Wolff, na 2 nagrody kwotę 5 złr. Z tych wszystkich źródeł uzyskane nagrody rozdzielono na mocy uchwały grona nauczycielskiego w ten sposób:

w	oddziale	I.	grupie	A.	pieniężnych	4,	w książkach	15
„	„	I.	„	B.	„	4,	„ „	23
„	„	II	„	A.	„	5,	„ „	22
„	„	II.	„	B.	„	3,	„ „	14
„	„	III.			„	6,	„ „	6
		Razem	pieniężnych	nagród		24,	w książkach	80.

Po rozdaniu nagród przemówił prezes krak. Tow. oświaty ludowej ks. prof. Dr. Józef Pelczar, kan. katedr. krak., dziękując Radzie miasta za udzielony lokal, dyrektorowi i nauczycielkom za bezinteresowną a gorliwą i skuteczną pracę; zwracając się zaś do sług, w pięknem, dłuższem przemówieniu wskazał im obowiązki i zachęcał do wytrwania w pracy i cnocie, przyrzekając im błogosławieństwo boskie i pomoc ludzi zacnych.

JWy Delegat Namiestnika Kazimierz Laskowski, ze strony władzy wyraził uznanie dyrektorowi, ks. katechecie i nauczycielkom, przyrzekając przedstawić władzy szkolnej krajowej ich dobrze zasłużone w tej szkole nazwiska. Następnie do pięknych nauk ks. Prezesa dodał w gorących słowach zachętę dla sług, aby wytrwałą i długoletnią pracą w jednej służbie, jednały sobie serca chlebodawców i składały grosz krwawo zapracowany na ciężkie godziny choroby lub starości.

JWy Prezydent miasta Józef Friedlein, podniósł również zasługi krak. Tow. oświaty ludowej i nauczycielstwa około tej szkoły, przyrzekając przedstawić Świetnej Radzie miasta pożyteczną działalność tej instytucyi około umoralnienia i umysłowego oświecenia sług tutejszych.

Odśpiewaniem nabożnej pieśni zakończono uroczystość.

Kraków dnia 11 czerwca 1893 r.

Julian Maciołowski
dyrektor szkoły.

W